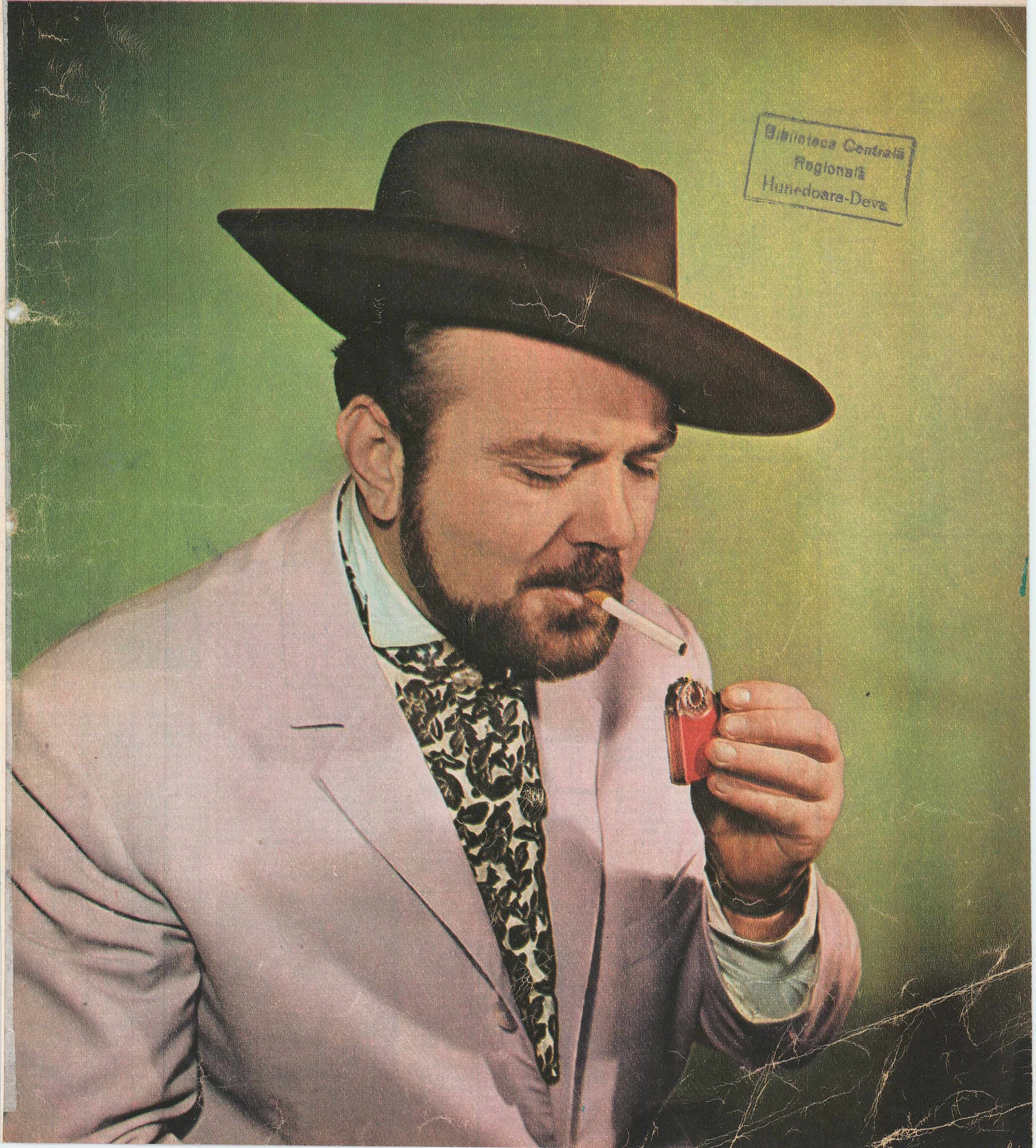

ANUL XVI NR. 2 (606) — 7 ianuarie 1967

Proletari din toate țările, uniți-vă!

Flacăra

primele zile ale anului: cifre și fapte

Anul 1967, cel de-al II-lea an al cincinalului, a debutat în numeroase sectoare de activitate cu importante realizări. Primele succese anunțate până acum ilustrează un ritm de muncă mai alert decât au putut prevedea înseși angajamentele luate la sfârșitul anului trecut. Citeva exemple:

— Combinatul de aluminiu de la Slatina a livrat, încă din primele zile ale lui '67, peste 58 tone șirmă de aluminiu și aproape 60 tone aluminiu pentru export. Cifrele de plan care prevăd o creștere a producției cu 6,7% mai mare decât anul trecut vor fi îndeplinite înainte de termen — anunță angajamentul metalurgistilor de pe malul Olteului. În acest an ei vor livra economiei naționale peste 5 500 tone aluminiu.

— Fabrica «Temelia» din Brașov a produs, peste plan, încă de la începutul primei săptămâni a anului 1967, peste 15 tone ciment și 30 tone clincher.

— Cele dinții cantități din cele 50 000 tone șirmă cu diametre mici ce vor fi produse în 1967 de noua fabrică de la Buzău (recent dată în exploatare, parțial) au fost primite la recepție. Verdictul controlorilor de calitate: ireproșabil.

— Proiectanții mai multor institute din Capitală depun eforturi susținute pentru a contura cât mai repede noile obiective industriale ce vor fi ridicate în 11 raioane ale regiunii București. Pe planșetele lor se întregesc în detaliu obiective ca: fabrica de conserve ce se va ridica în curând la Fecești, fabrica de ulei de la Slobozia, fabrica de fire cardate de teren în insula mare a Brăilei se desfășoară cu succes. La cele peste 17 000 ha redede agriculturii până în prezent, anul 1967 va mai adăuga noi suprafețe, astfel că la sfârșitul lucrărilor de desecare aici vor fi puse în valoare circa 72 000 ha teren.

Exemplele consemnate sînt numai cîteva din miile de realizări ale oamenilor muncii din țara noastră, obținute în primele zile ale lui 1967. Pe baza lor se poate trage concluzia că anul cel nou se anunță a fi rodnic. Următoarele 358 de zile vor confirma aceste promisiuni.

din preocupările unui student

Studentul Matei Kiraly din anul III, secția nave a Institutului politehnic din Galați, experimentează în prezent, în timpul său liber, un nou sistem portant care va putea fi folosit în domeniul navelor rapide. Soluția abordată de el nu numai că diferă principial de cele adaptate pînă acum în construcția de nave, dar răspunde și cîtorva cerințe actuale ale navigației moderne: viteză sporită, capacitate de a se angaja în plină viteză în viraje și rondo-uri strînse, manevrabilitate ușoară în spații restrînse și-n condiții speciale de navigație,

economicitate în exploatare. Experiențele de pînă acum l-au ajutat să-și completeze studiul asupra noului sistem și să-și stabilească machetele viitoarelor nave.

Lucrarea se află într-un stadiu avansat. Ea a fost prezentată la diferite sesiuni științifice, unde s-a bucurat de un deosebit succes. Autorul și specialiștii Institutului politehnic și ai Șantierului naval din Galați apreciază că sistemul lui Kiraly aplicat la nave diferite ca tip și mărime va da randament atât la navigația fluvială cît și maritimă.

Ion MECA

Unul din modelele de navă, experimentat de studentul gălățean Matei Kiraly.

O bătrînețe demnă și lipsită de griji. Peste puține zile 1 116 000 țărani pensionari vor începe să-și primească drepturile cuvenite prin casierile cooperativei agricole din care fac parte.

microreportajul unei descoperiri

Primul fapt important a fost sesizat cu cîțiva ani în urmă. Un colectiv de cercetători din secția Cluj a Institutului de fizică atomică, condus de tov. Blaga Liviu, urmărea să determine conținutul de izotop greu al hidrogenului, deuteriul, în zăcămintele de petrol. Lucru foarte dificil, deoarece în petrol la un milion de atomi de hidrogen se găsesc cel mult 160 de atomi de deuteriu. Perfecționându-și aparatele de măsură cercetătorii au reușit să înregistreze variații de 102 atomi de deuteriu la un milion de atomi de hidrogen. Și, spre surprinderea lor, acest aparat sensibil a scos în evidență faptul nou: deuteriul se acumula în centrul zăcămintului, spre margine fiind din ce în ce mai puțin.

De la început acest rezultat avea o mare importanță practică deoarece, stabilindu-se har-

ta izotopică a zăcămintului, apare clar centrul său. De aceea Institutul de foraj și extracție își echipează în prezent un laborator în care măsurătorile conținutului de deuteriu vor deveni practică curentă pentru toate exploatările de țitei.

Dar acestea se petreceau în anii trecuți. Colectivul de cercetători și-a pus a doua întrebare: Ce se întâmplă cu harta izotopică în timpul exploatării țiteiului?

Pentru ca să afle un răspuns, au urmărit cu multă răbdare un zăcămint la care a fost pregătită prima hartă izotopică a deuteriului, cu prilejul deschiderii extracției. Sute de măsurători sistematice au fost făcute, la întervi regulate, mai mulți ani în șir. În acest mod au constatat un al doilea fapt fundamental: harta izotopică se modifică. În cursul exploatării s-a putut observa cum liniile

hărții se deplasau spre punctele de extracție. Mai mult: a putut fi măsurată viteza de deplasare la fiecare punct al zăcămintului.

Privind pe harta deplasărilor țiteiului, a ieșit în evidență un al treilea fapt: țiteiul nu se revărsă spre sonde ca un val continuu, ci curge ca niște șuvițe, oprindu-se ici, înaintînd dincolo, capricios și neprevăzut, împins de apă. Cu acest prilej s-a observat cum se formează insulele de țitei care rămîn izolate în subteran fără a mai fi accesibile de la suprafață.

Datorită acestor descoperiri în viitor se va putea evita extracția în locuri nepotrivite. Astfel au fost deschise largi posibilități de a mări gradul de exploatare a zăcămintelor de petrol.

Prof. univ. Victor MERCEA
membru corespondent al
Academiei

vești din dobrogea

Cititorul nostru, Constantin Mocanu, organizator cultural la Sfatul popular Techirghiol, ne comunică cîteva vești din regiunea Dobrogea.

În agricultura regiunii Dobrogea s-a obținut în anul 1966 o medie de 1 781 kg grâu la ha, 3 145 kg porumb boabe și 1 642 kg floarea-soarelui. Această a permis cooperativei agricole de producție din regiune să vîndă statului, peste prevederile contractuale, 35 000 tone grâu, porumb și floarea-soarelui, 15 000 hl lapte și importante cantități de carne, lînă etc.

În ultimii doi ani s-au dat în folosință oamenilor muncii 4 788 apartamente construite din fondurile statului, iar la

sate au fost construite peste 5 000 locuințe din fondurile proprii ale populației.

Pe litoral, în vara acestui an, și-au petrecut concediul de odihnă și cură un număr de 317 000 oameni ai muncii și turiști străini, cu 50 000 mai mulți față de 1965.

În raionul Medgidia unitățile agricole au realizat planul de lapte în 11 luni (la 30 noiembrie). Ca urmare, prețul de cost a fost redus cu 2 lei pe hectolitru.

În Delta Dunării s-a recoltat în ultimii 8 ani (perioada de cînd a început exploatarea stufului) aproximativ 1 200 000 tone stuf, ceea ce a făcut posibilă economisirea unei mase lem-

noase care echivalează cu producția a 40 000 ha pădure.

Alte rezultate menite să contribuie, prin cercetări atente, la realizarea planului stabilit de Congresul al IX-lea al P.C.R. au fost obținute la Stațiunea experimentală Dobrogea. Alături de cunoscutele soiuri de porumb hibrid raionat și amplasat în mod științific pe întregul teren Dobrogea, recent, colectivul de cercetători ai acestei stațiuni a creat un nou hibrid de porumb — «H.D.261» — care, încercat în condiții experimentale și de producție, a întrecut hibridii dubli raionați, dînd producții superioare cu 10-15 la sută.

arheologie urme străvechi lîngă roșiori-de-vede

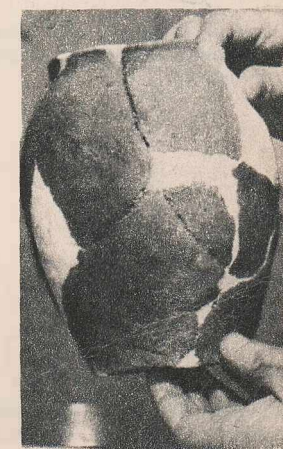
Săpături arheologice care au durat doi ani au dus la scoaterea la lumină în satul Dulceanca, comuna Albești, raionul Roșiori-de-Vede, a urmelor unei așezări din secolele III-V e.n. Este vorba de descoperirea unui grup de locuințe (bordeie), unele construite sub pămînt, altele de suprafață, în care s-au găsit printre altele și numeroase vase din lut de factură dacică.

Săpăturile de la Dulceanca, care sînt efectuate de către arheologul Suzana Dolinescu-Fesche de la Institutul de arheologie, în colaborare cu muzeul local, vor continua și în campania din vara viitoare. O parte din materialul descoperit pînă acum a fost dus pentru cercetare la București, iar restul a rămas la Roșiori-de-Vede unde, la începutul acestui an, va fi expus în colecția permanentă de arheologie a orașului.

Tot în raionul Roșiori-de-Vede, lucrîndu-se la îndiguirea unui pîrîu care trece prin apropierea comunei Sfințești (punctul Pița), s-au descoperit într-un mal, la adîncimea de 15 m, cîteva resturi ale unor animale preistorice: un dinte de elefant meridional (a trăit în urmă cu circa 200 000 ani) și coarnele unui cerb tot din aceeași perioadă de timp.

Lîngă Roșiori-de-Vede (în comuna Troianu) au fost descoperite recent și alte vestigii. De data aceasta este vorba de o serie de obiecte și unelte de muncă ale omului din neolitic. Este vorba de un ciocan de piatră perfect șlefuit (cu gaură pentru mîner), greutate pentru pazele de pescuit și pentru războaie de țesut, precum și ceramică — toate aparținînd culturii Gumelnița.

F. URSEANU

Vas de factură dacică descoperit la Dulceanca.

debut bucureștean

O nouă șarjă de oțel aliat la cuptorul electric de mare dimensiune.

Oțelarii de la U.M.B. sînt oameni despre care se va mai vorbi: Ion Cătană, Ion China, Iosif Mustețea, Ion Vlad, Nicolae Zamfir.

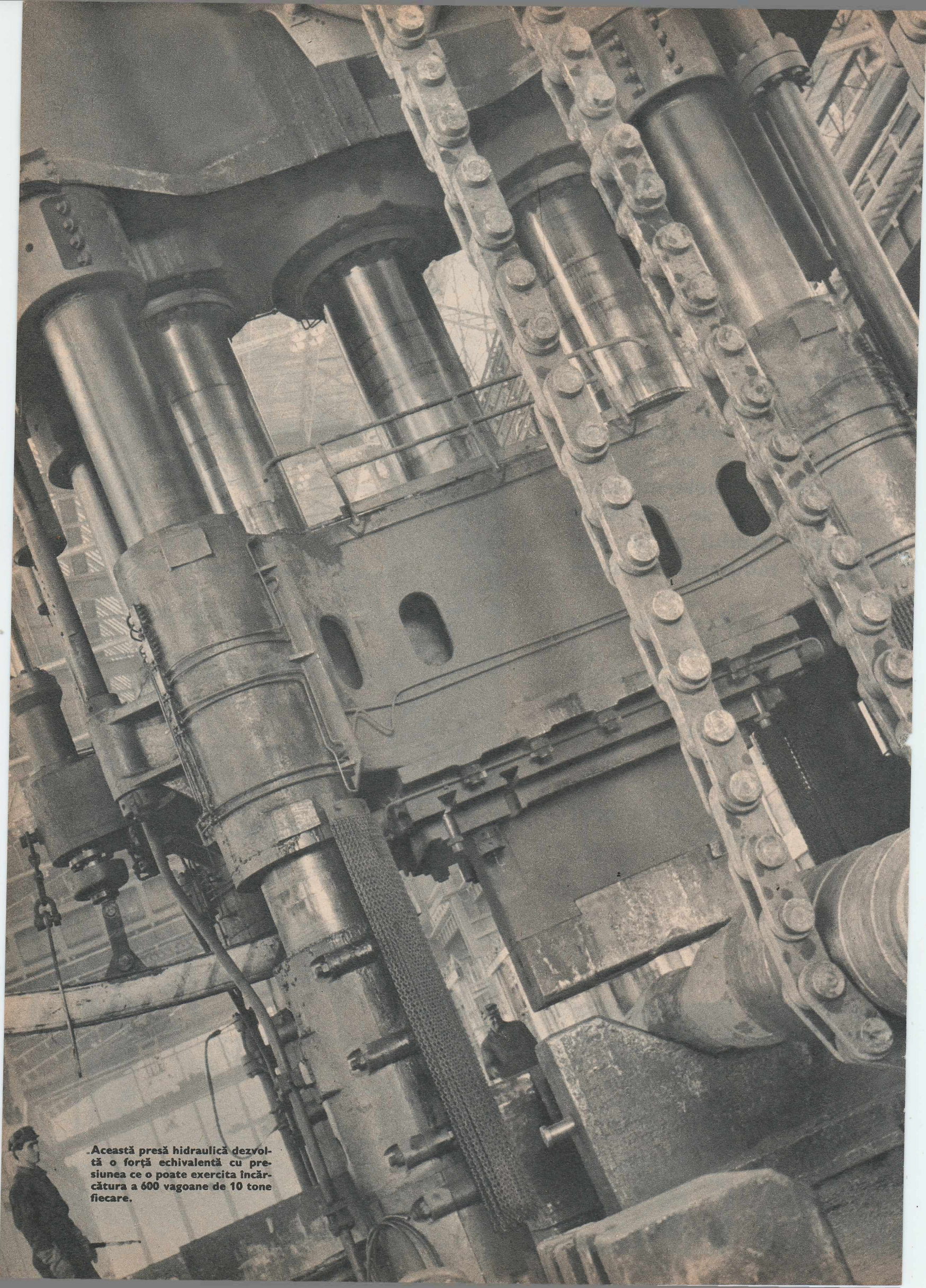
n filigran de oțel

Construite într-o arhitectonică robustă și în același timp elegantă prin dimensiunile dar mai cu seamă prin pulsul său, Uzinele metalurgice București se dezvăluie din capul locului ca un nou pivot al industriei noastre grele.

Cum și când s-a integrat acest obiectiv industrial pe harta economică a Capitalei? Care-i este menirea? Pentru a afla răspunsul la aceste întrebări, ca și la altele, ne-am adresat tovarășului ing. Ștefan BONTEA, directorul general al U.M.B.

Dimensiunile ferestrelor halelor completează condițiile superioare de lucru.

Această presă hidraulică dezvoltă o forță echivalentă cu presiunea ce o poate exercita încărcătura a 600 vagoane de 10 tone fiecare.

— Cind a fost pusă în funcțiune Uzina metalurgică București?

— Actul de naștere al uzinei noastre, ca și al altor 23 de obiective industriale din Capitală, este datat 1966 — adică primul an al cincinalului.

U.M.B. a crescut o dată cu noul cartier Berceni, integrându-se în perimetrul Bucureștiului ca o replică a uzinelor «23 August». Capitala, principal centru al industriei constructoare de mașini, se conturează astfel și ca un important reprezentant al metalurgiei feroase. Spun aceasta întrucât în Capitală își desfășoară activitatea și alte întreprinderi metalurgice cum sînt uzinele «Republica» și Fabrica de țevi sudate, ca să nu mai enumerăm contribuția secțiilor specializate în cadrul altor uzine.

— Consolidarea metalurgiei bucureștene a constituit oare motivul determinant pentru amplasarea uzinei în Capitală?

— Mai întîi cerem îngăduința unei precizări. Uzina noastră a fost construită în scopul acoperirii cerințelor sporite de oțeluri de calitate și oțeluri speciale ale economiei naționale.

— Bine, dar agregatele Hunedoarei și viitoarele instalații ale Combinatului siderurgic de la Galați nu răspund și nu vor răspunde unor asemenea cerințe?

— Desigur. Dar, după cum s-a arătat și la Plenara C.C. al P.C.R. din decembrie 1966, economia noastră socialistă, a cărei dezvoltare se întemeiază pe industria grea, are nevoie de metal în cantități din ce în ce mai mari. Fiecare agregat, fiecare obiectiv al metalurgiei feroase concurează la satisfacerea cerințelor de metal ale țării. Dar fiecare după posibilitățile sale.

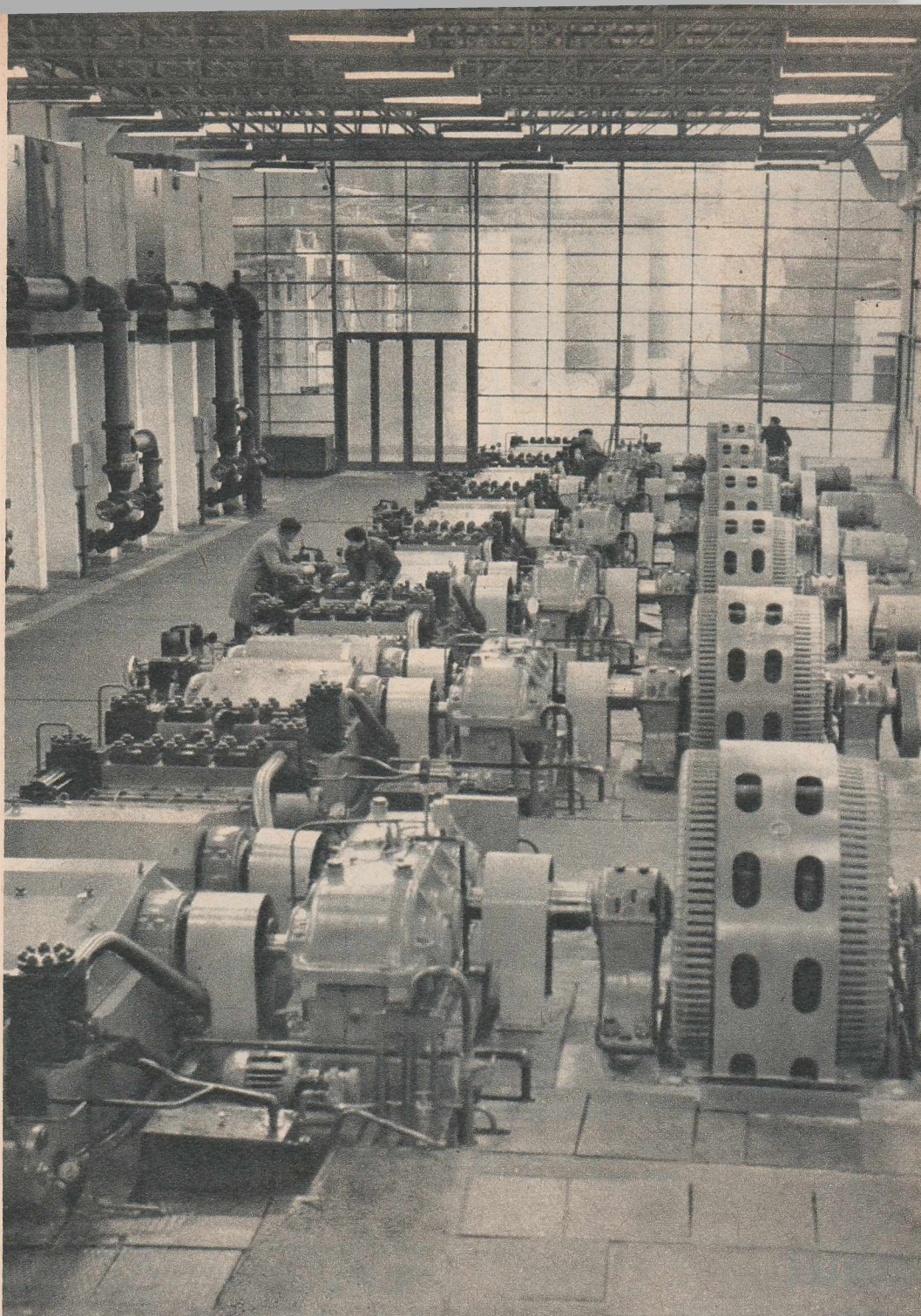
— Aveți în vedere probabil profilul fiecărei întreprinderi metalurgice?

— Întocmai. Uzina metalurgică București își dezvoltă de pe acum personalitatea sa distinctă, răspunzînd sarcinilor trasate de partid pentru creșterea producției de oțeluri speciale. Ea asigură oțeluri electrice speciale, aliate și înalt aliate, a căror importanță pentru economia națională a fost subliniată de tovarășul Nicolae Ceaușescu la recenta Plenară a C.C. al P.C.R. Totodată U.M.B. produce piese grele turnate și forjate, solicitate tot mai mult de uzinele constructoare de mașini ca și de marile construcții ale cincinalului. Dar să revenim. Amplasarea uzinei în Capitală a fost stabilită pe baza existenței unor condiții economice favorabile. În București funcționează importante uzine constructoare de mașini-unelte, de agregate pentru prelucrarea metalelor, de mașini agricole, de utilaj chimic, de autovehicule, care sînt mari consumatoare de oțel; în București își desfășoară activitatea numeroase institute de cercetări și cadre cu înaltă pregătire tehnico-științifică, care vor avea un rol important în crearea de noi oțeluri aliate.

— Marea majoritate a cititorilor n-au venit în contact nemijlocit cu uzina. Ați putea să le schițați o imagine sintetică, prin intermediul revistei?

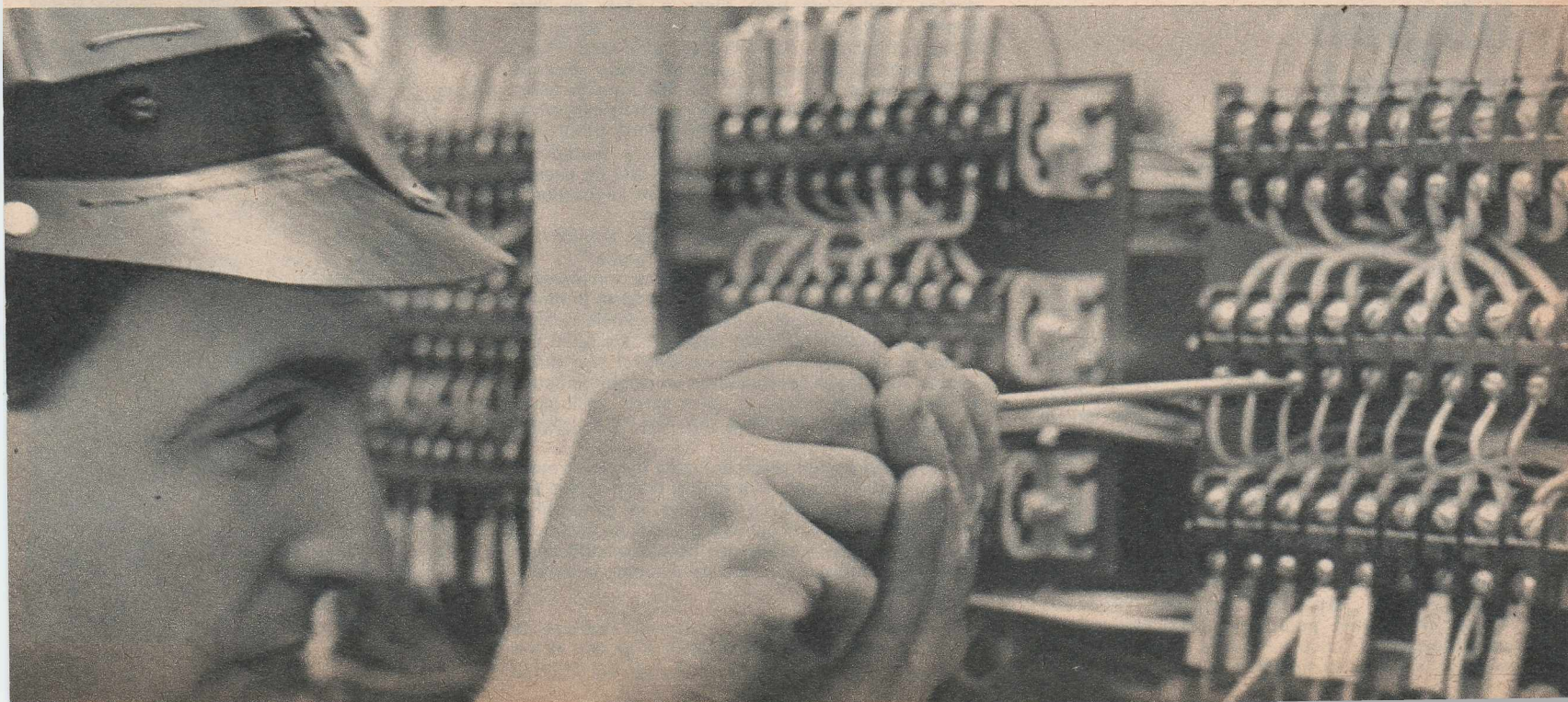
— Vom cita cîteva cifre: halele de producție, suprafața rezervată drumurilor și cea destinată rețelelor utilitare vor ocupa peste 13 ha teren. Pentru construcțiile realizate pînă acum s-au consumat 16 000 tone ciment, 15 300 tone metal și diferite alte materiale.

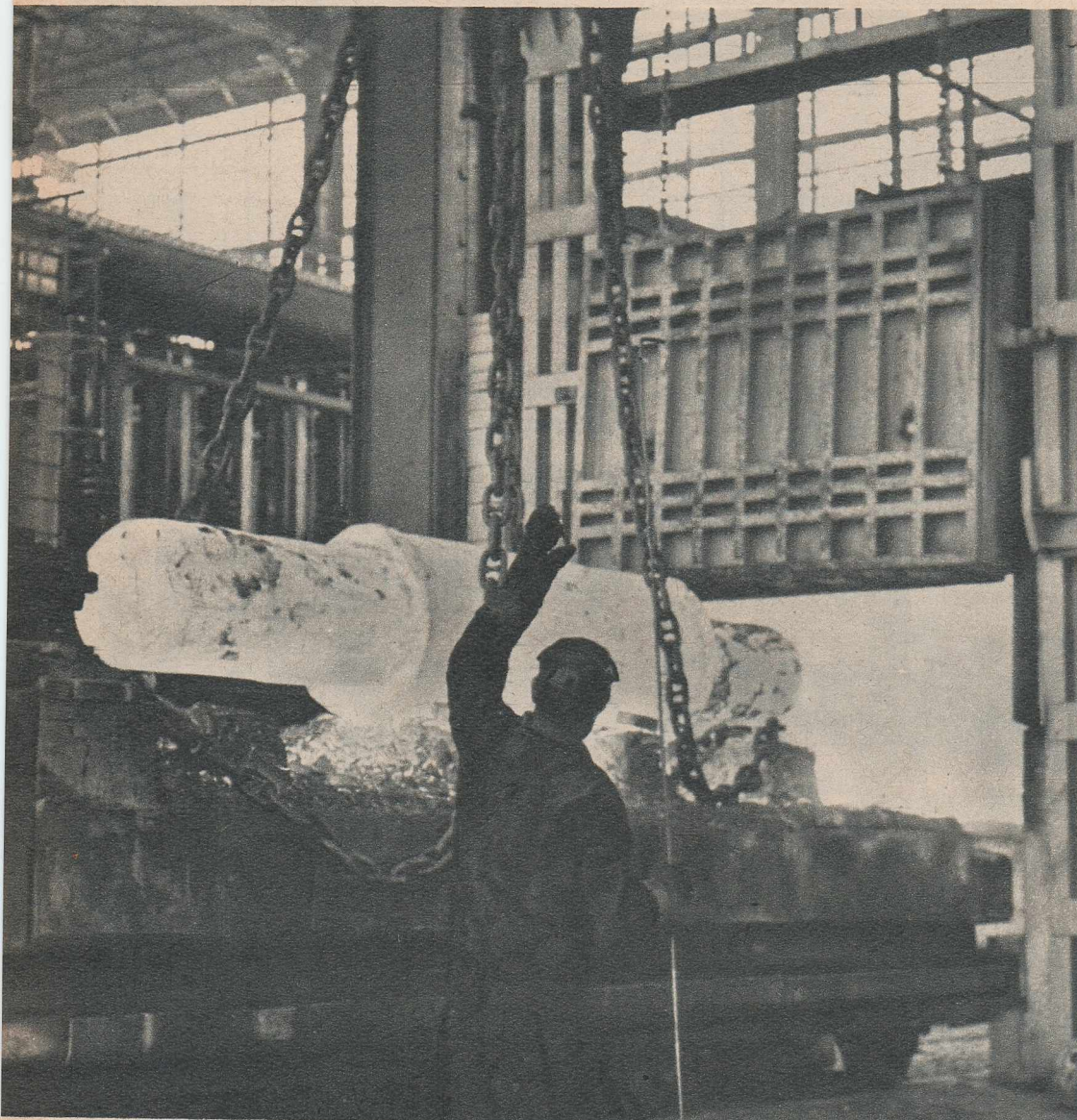
(Continuare în pag. 8)

O parte din pompele care acționează presa hidraulică de la forja grea.

Funcționarea agregatelor se face prin intermediul unor instalații automate care necesită o întreținere de înaltă calificare.

Pentru puterea de ridicare (150 tone la cârlig) a podului rulant, acest lingou este doar o... bagatelă de 6 tone.

debut bucureștean în filigran de oțel

— După cum se știe, două dintre principalele secțiuni ale uzinei au fost date în exploatare. Ce caracteristici prezintă și cum se comportă ele?

— Aș porni de la cel mai recent eveniment intervenit în viața uzinei: la începutul lunii decembrie 1966 a intrat în funcțiune cuptorul electric nr. 2. Ca și primul agregat, el are o capacitate de 50 tone. Gradul înalt de mecanizare și automatizare bazat pe comenzi hidraulice, pe instalații de vid și de agitare a băii de oțel prin procedeul electromagnetice, însoțit de o organizare corespunzătoare a procesului tehnologic, ne-a permis să depășim indicii proiectați. La câteva zile după intrarea în funcțiune a agregatului, maestrul oțelar Ion Dărăban a elaborat într-un schimb 54 tone de metal. Era cea de-a 10-a șarjă. Concomitent, la cuptorul nr. 1, care funcționează de șase luni, șarja cîntărea cu 10 tone mai mult. Socotim exemplele îndeajuns de edificatoare. Astfel, în decursul cincinalului, cele două mari agregate, unice în țară, vor furniza economiei naționale peste 500 000 tone oțeluri aliate, înalt aliate și de calitate superioară.

Atingerea și depășirea capacității proiectate înainte de termen pune în lumină preocuparea pentru o cât mai ridicată eficiență a investițiilor. În acest sens trebuie să subliniem că principala noastră

sarcină o constituie producerea de oțeluri de calitate superioară. Or, în această direcție nu ne declarăm mulțumiți de nivelul atins. Am realizat 10 noi mărci de oțeluri, dar mai avem încă mult de făcut.

În sfârșit, să amintim și de forja grea, cel de-al doilea sector de bază al uzinei și cea mai puternică și mai modernă unitate de acest gen întâlnită în industria românească. Înzestrată cu agregate și instalații de înalt nivel tehnic, majoritatea lor funcționând cu comenzi electronice, forja grea este profilată pentru producerea unor piese a căror greutate poate să atingă 150 tone. Principalul agregat — presa hidraulică — dezvoltă 6 000 tone forță. Presa este deservită de un pod rulant de forjare, care are o forță maximă de ridicare de 150 tone la cârlig, precum și dispozitive speciale necesare manevrării metalului supus prelucrării. Alte două poduri rulante de mare capacitate servesc la transportul lingourilor și pieselor. Forja este utilată de asemenea cu 12 cuptoare pentru încălzirea lingourilor și pentru tratamentul termic al pieselor.

— Ne-ai vorbit pe larg despre dotarea tehnică. Dar despre capitalul uman ce ne puteți spune?

— Prin proporțiile, dar mai cu seamă prin înzestrarea sa, uzina însăși este cea care vorbește în modul cel mai grăitor despre oameni. Agregatele noastre solicită muncitori cu înaltă calificare. De altfel unii dintre ei au trecut pe la școala Reșitei și a Hunedoarei. Aș adăuga pentru cititori un singur amănunt. La fiecare 12 muncitori în uzină există un inginer.

— Și, în sfârșit, o ultimă întrebare: Ce așteptați de la 1967?

— În acest an noi proiecte legate de prima etapă își vor găsi împlinire. Voi aminti câteva dintre ele: o modernă instalație de vid care va contribui la îmbunătățirea calității oțelului, o secție de turnătorie și o forjă de blocuri și bare pentru oțeluri înalt aliate, scule greu deformabile, care vor dispune de o oțelărie proprie.

Interviu realizat de
N. DĂSCĂLESCU și Gh. IEVA
Fotografii de Eugen IAROVICI

Limbajul cifrat al macaragiilor:

Sus!

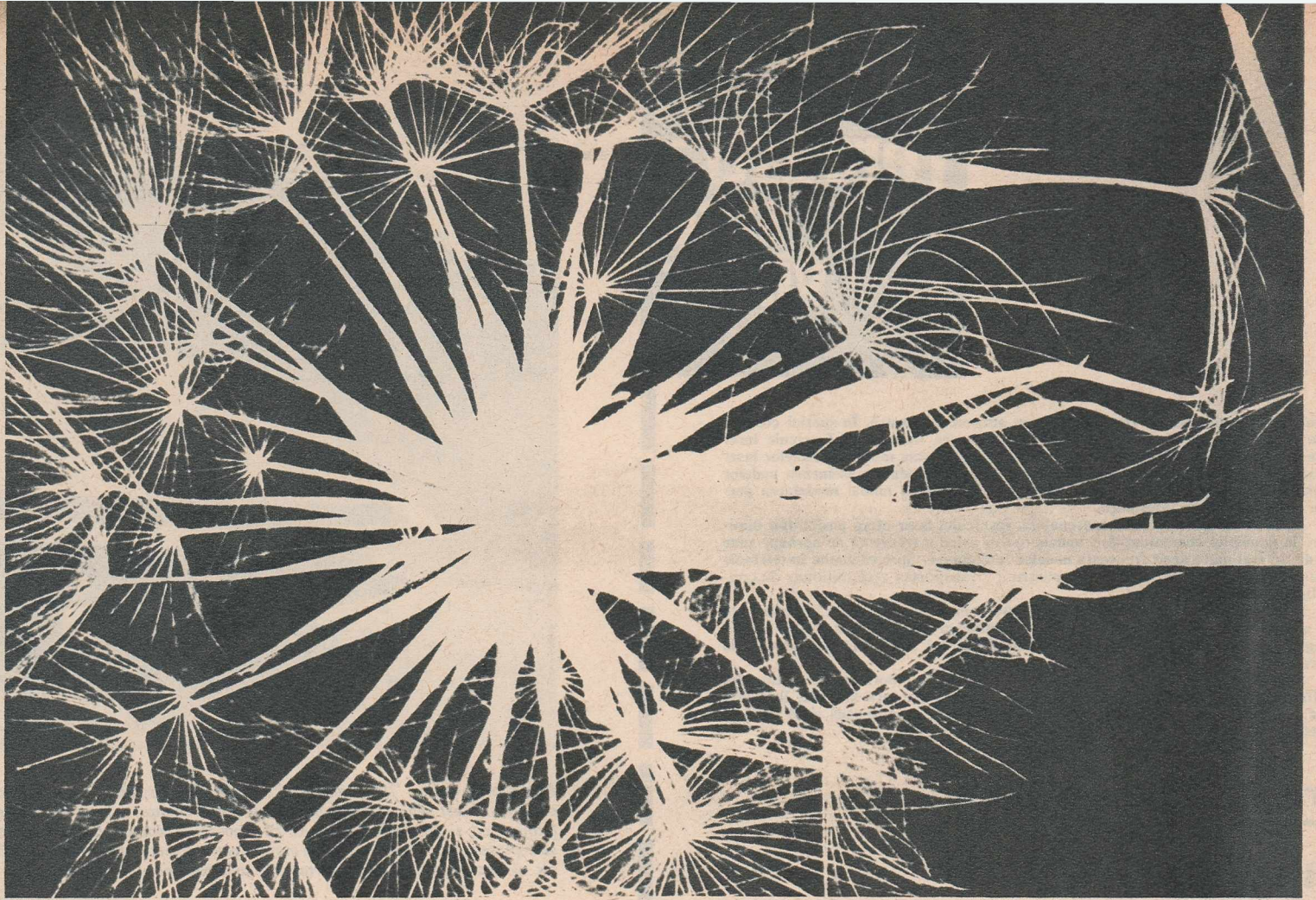
Spre dreapta!

Puțin de tot!

Jos!

Explozia cunoștințelor umane — care caracterizează ultimele decenii — a sugerat această imagine unui grafician.

fereastră spre viitor (II)

o „explozie” a cunoștințelor umane

Care sînt cîteva din marile probleme științifice, pe plan mondial, rezolvate recent sau în curs de rezolvare? Care sînt implicațiile lor și posibilitățile de aplicare, mai apropiată sau mai depărtată? Am adresat aceste întrebări unor oameni de știință din țara noastră, care au binevoit să ne răspundă. O parte din aceste răspunsuri le-ați putut citi în numărul trecut. Continuăm în numărul de față publicarea lor, alături de opiniile unor personalități științifice și culturale de peste hotare.

Prof. Ion Agârbiceanu
membru corespondent al Academiei

**laser — de la reacțiile
termonucleare dirijate
la
fotografia în relief**

Ar fi foarte greu să facem previziuni despre viitorul laserului — generatorul de fascicule luminoase cu calități deosebite. Aceasta deoarece, în mai puțin de șase ani de la apariția sa, el cunoaște peste o sută de aplicații în domeniile cele mai diferite — de la străpungerea materialelor dure și pînă la finele operații efectuate la nivelul celulei sau de la urmărirea sateliților artificiali și pînă la spectroscopie. Progresele obținute în ultimii ani în domeniul laserilor, relevante și la recente întâlniri internaționale, ne permit totuși să facem cîteva considerații cu privire la ceea ce ne rezervă această importantă înfăptuire a secolului nostru.

Să ne referim de pildă la realizarea, propagarea și efectele fasciculelor de raze laser de extrem de mare putere. Aceste studii sînt în directă legătură cu încercările de a obține plasmă fierbinte (gaz ionizat) și chiar plasmă, în vederea cercetărilor termonucleare. Iradierea cu asemenea fascicule laser a unor particule de hidru de litiu sau de hidrogen greu a dus la obținerea unei plasmă de milioane de grade. Poate că de aici pornește calea care va duce, în sfîrșit, la amorsarea reacțiilor termonucleare dirijate. Și pentru că ne aflăm în domeniul aplicațiilor laserului în fizica nucleară, să nu uităm că el ar putea avea un cuvînt de spus și în accelerarea de particule.

În laboratoarele din numeroase țări se acordă o atenție deosebită laserilor care lucrează în lungimile de undă din infraroșu. Domeniul infraroșu este foarte

(Continuare în pag. 10)

fereastră spre viitor

important mai ales pentru comunicații prin atmosfera terestră. În spațiul cosmic, unde nu intervine atmosfera, se prevăd de asemenea legături cu fascicule laser între navele cosmice. Totodată trebuie arătat că problema modulării razelor laser (se știe că ele sînt singurele raze luminoase ce pot fi modulate asemenea undelor herțiene) preocupă tot mai mult pe specialiști, pentru că numai modularea permite transmiterea de informații.

Dacă se va găsi o soluție convenabilă, fascicula laser oferă posibilități uimitoare în domeniul comunicațiilor, unde optice avind o frecvență de aproape zece mii de ori mai mare decît frecvența undelor radiofonice. Spre exemplu, în telefonie o singură undă laser ar fi suficientă pentru a «transporta» zece milioane de con-vorbiri telefonice simultane!

Poate unul dintre cele mai surprinzătoare domenii de aplicare a laserului este cel al fotografiei. Ne referim, concret, la obținerea imaginilor în relief. Aceste imagini, numite «holograme», deschid posibilități noi fotografiei ca metodă de cercetare.

Studiul laserilor se efectuează și la noi în țară. În laboratoarele Institutului de fizică atomică din București s-a creat un laser cu gaz încă în 1962, România fiind pe atunci una din puținele țări care reușiseră să construiască și să pună în funcțiune un laser.

Arthur Clark (Anglia)

la orizont automobilul electric

În viitorul nu prea îndepărtat automobilul va suferi o evoluție considerabilă. El va deveni mai ușor și mai rentabil. Motorul complicat pe bază de benzină, cu emanații toxice de gaze, va fi înlocuit cu un motor electric, curat și fără zgomot. Acesta va fi montat astfel încît va crește spațiul util al mașinii. Se înțelege că asemenea inovații presupun crearea unor mijloace reale și efective de acumulare și de producere a energiei electrice și de micșorare a dimensiunilor și a greutateii aparatului respectiv. Acest aparat trebuie să fie cu cel puțin « clasă superior » bateriilor noastre contemporane și, la drept vorbind, ar fi trebuit să apară cu cel puțin 50 de ani în urmă.

Un pas și mai important îl va constitui conducerea automată a mașinii. Nu omul va sta la volan, ci robotul!

Nu există nici o îndoială că o astfel de automatizare este realizabilă. De altfel, zeci de metode elaborate pentru aviație și pentru transportul feroviar au și trasat direcția pe care să se meargă. Elementele de bază ale acestor metode ca: auto-blocarea, semnalizarea electronică, detectorii pe bază de radiolocație care semnalizează orice piedică pe linia mișcării vin în considerație de pe acum.

Automobilul electric i se va indica punctul de destinație prin formarea unui număr de cifre într-un cod special și el își va alege singur itinerariul cel mai potrivit. În cazul unor blocări sau al străzilor închise, va lua legătura cu serviciul de reglementare a circulației.

În acest mod s-ar putea rezolva și problema parcării căci, după ce mașina l-a depus pe proprietar la locul său de muncă, ea va fi rechemată, printr-o comandă, în afara zonei orașului. Mașina se va întoarce apoi seara la ora fixată și la locul indicat de stăpînul ei. În cazuri urgente ea va putea fi chemată prin radio. Iată numai unul din avantajele oferite de automobilul electric...

Prof. Dumitru Isăcescu

membru corespondent al Academiei

masele plastice în fața barierei celor o mie de grade

Sînt cazuri din ce în ce mai frecvente cînd creația umană depășește natura. Și poate exemplul cel mai concludent în acest sens îl reprezintă masele plastice, care au «invadat» realmente civilizația contemporană.

Făurite în laboratoarele oamenilor de știință, masele plastice — sau, după cum li se mai spune, polimerii sintetici — trec prin școala grea a practicii industriale. Și, totodată, ies la iveală și unele slăbiciuni ale acestora. Este vorba, în primul rînd, despre acel «călcîi al lui Ahile» reprezentat de comportarea necorespunzătoare a maselor plastice la temperaturi scăzute sau ridicate. În astfel de situații ele își pierd însușirile și în cele din urmă devin inutilizabile.

Fără îndoială, rezolvarea problemei este anevoioasă, dar s-au găsit cheile soluției! Ele constau — în linii cu totul generale — fie în introducerea unor atomi de clor, fluor sau alte elemente în «lanțul» moleculelor-gigant ale polimerilor sintetici, fie în obținerea unor mase plastice cuprinzînd azot în moleculele lor. Noile legături stabile fac să crească considerabil rezistența maselor plastice la temperaturi ridicate sau scăzute. Mai cu seamă că ultimul caz amintit, așa-numitul

Automobilul anilor '70 — mai exact, unul din prototipuri — a fost de acum construit. Acest vehicul cu motor electric poate călători atît pe drumuri obișnuite (stînga) cît și pe șosele prevăzute cu monorai (dreapta), de-a lungul cărora el se deplasează cu viteză extrem de mare. Controlul circulației se realizează electronic și accidentele — după afirmațiile tehnicienilor — sînt excluse.

heteroatom de azot, imprimă polimerilor nu numai o înaltă stabilitate termică, dar și însușiri de semiconductor și catalitice ce deschid noi și interesante perspective pentru înlocuirea semiconductorilor și catalizatorilor obișnuți (de natură anorganică).

Este dificil de schițat în cîteva rînduri bilanțul succeselor obținute pe această cale. Ne vom mărgini de aceea să amintim doar faptul că au fost sintetizate mase plastice ce rezistă cu succes la temperaturi de plus 500 grade C sau de minus 269 grade — deci în apropierea lui zero absolut! Unele dintre ele sînt neinflamabile, nu se descompun decît la acțiunea directă a flăcării și prezintă o rezistență termică cu mult superioară aluminului sau unor metale asemănătoare. Asemenea însușiri — la care se adaugă cea de izolat electric, de perfectă rezistență la acțiunea radiațiilor sau agenților chimici — le recomandă de pe acum a fi folosite pe scară largă în industria electrotehnică, electronică sau spațială.

Următoarea etapă? Poate depășirea «barierei» de o mie de grade...

Prof. Evgheni Ceazov (U.R.S.S.)

problema nr. 1 a medicinei nu este cancerul!

Cele mai frecvente și mai grave boli ale inimii și ale vaselor sanguine — hipertensiunea, ateroscleroza și, legate de ele, stenocardia și infarctul miocardic, precum și leziunile cardiace — dețin azi o tristă întâietate printre celelalte afecțiuni cronice, atît ca răspîndire, cît și ca influență dăunătoare asupra sănătății.

Această «întîietate» se datorează mai multor cauze. Una dintre ele este reducerea simțitoare a bolilor infecțioase în majoritatea țărilor. Mai există o cauză importantă, despre care uităm adesea: creșterea considerabilă a duratei vieții. Numărul celor ce ating vîrsta mijlocie și înaintată a crescut considerabil. Sînt exact vîrstele la care se înfîlesc mai des bolile cardiovasculare.

În prezent, mai ales în mediul urban, omul este expus mai mult factorilor care provoacă tensiunea nervoasă, ca și unor mari eforturi psihice. După cum arată observațiile, acești factori contribuie la dezvoltarea bolilor cardiovasculare. De asemenea, nu se poate tăgădui că noi abuzăm de binefacerile civilizației: de multe ori se întîmplă să mergeti pe jos cînd aveți la dispoziție un mijloc de transport?

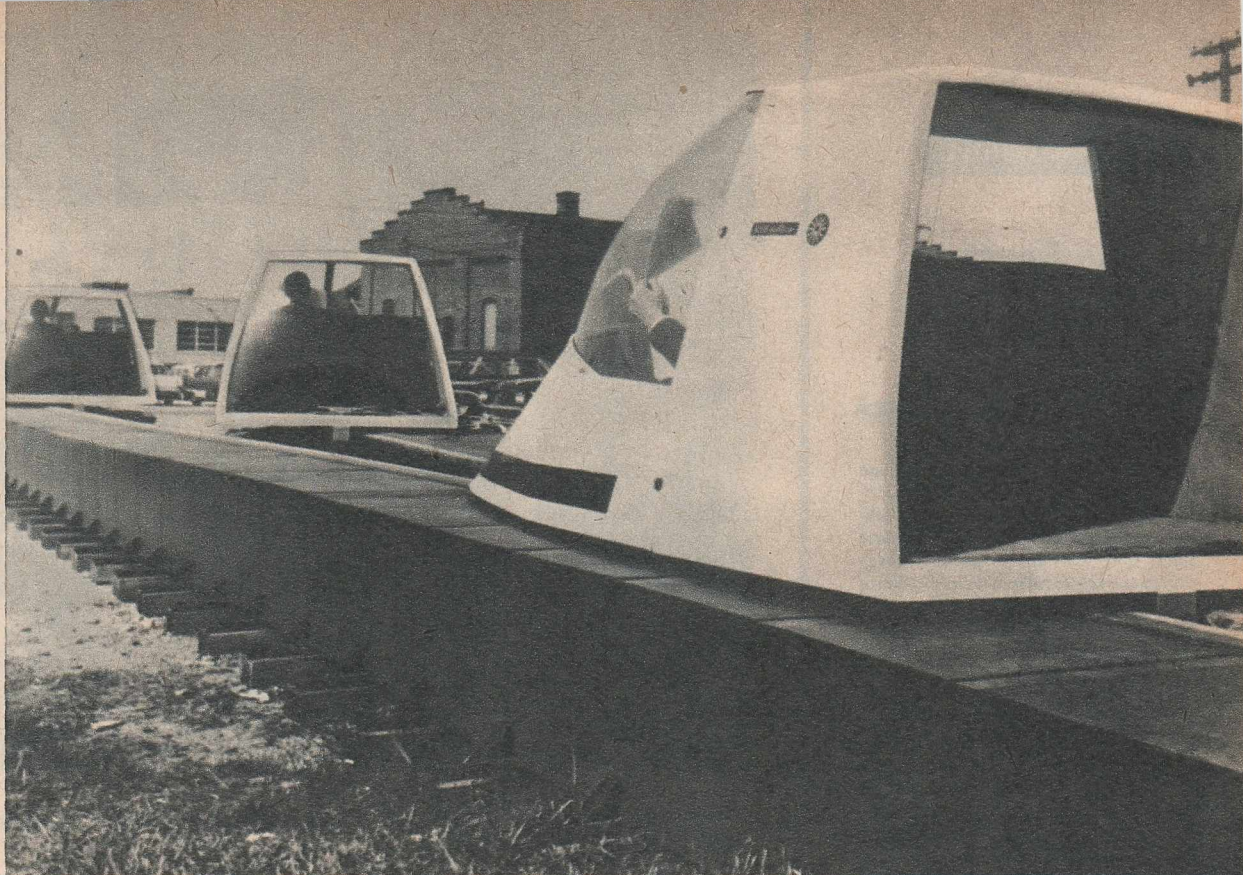
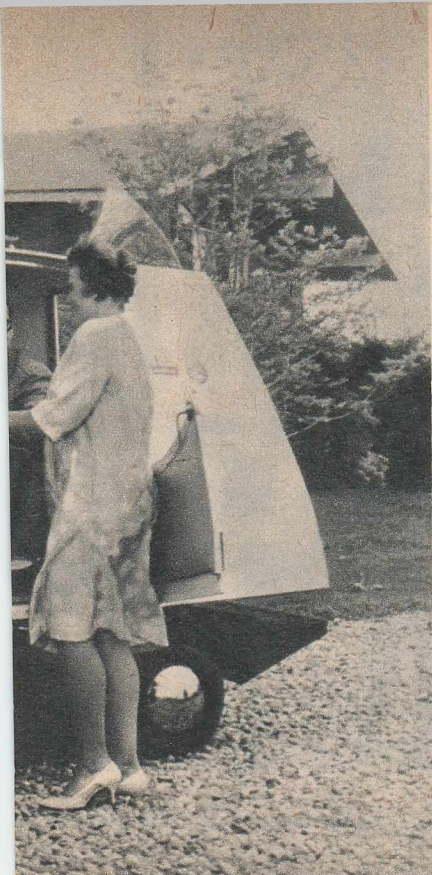
Rezultă oare din toate acestea că ar trebui să se renunțe la realizările civilizației sau să se reducă în mod deliberat nivelul de trai al fiecărui membru al societății? E lîmpede, cred, pentru toată lumea, că ceea ce se cere este doar să fie folosite mai judicios posibilitățile crescînde ale științei și tehnicii.

Pînă relativ de curînd așa-numita hipertensiune malignă se solda în 1-2 luni cu un deznodămînt letal. În prezent medicina dispune de preparate cu acțiune drastică pentru reducerea tensiunii arteriale și situația s-a schimbat radical. Cu ajutorul noilor mijloace putem obține în stadiile incipiente chiar vindecarea completă.

În ultimii ani s-au elaborat metode de diagnosticare a bolilor cardiovasculare cu ajutorul izotopilor radioactivi, al examenului radiologic cu substanță de contrast și al analizei biochimice. Ele ne permit să descoperim azi forme ale hipertensiunii care înainte nu erau tratate pentru că rămîneau nediate diagnosticate.

Preparatele cu acțiune drastică — fibrinolizina, heparina, narcoza cu protoxid de azot — au dus la o scădere însemnată a mortalității de pe urma infarctului: dacă acum 10-15 ani aproape jumătate din bolnavi mureau, în prezent, potrivit datelor citate de diferiți autori, cazurile mortale nu trec de 15-25%. Administrarea preventivă a celor mai noi mijloace de combatere a infarctului permite să se reducă aproape de cinci ori frecvența recidivelor la infarct.

Combaterea bolilor cardiovasculare interesează în mod deosebit nu numai medicina, ci și societatea în ansamblu, pe fiecare cetățean în parte, și numai unirea acestor trei forțe poate asigura succesul.

Dr. Robert Oppenheimer (S.U.A.)

schimbarea de ritm a schimbării însăși

Unitatea în cunoaștere, natura comunităților omenești înseși, noțiunea de societate și de cultură s-au transformat atât de profund în cursul ultimilor ani încât lumea noastră este, în multe privințe, o lume nouă. Această transformare nu se datorește numai introducerii unor elemente noi în viața noastră, ci este efectul unei schimbări calitative a ceea ce există deja.

Nouă, de exemplu, este schimbarea de ritm a schimbării însăși — faptul că anii vieții noastre nu mai suferă, asemeni celor ai părinților noștri, ușoare reajustări, ci mari zguduiri.

Nou este faptul că în răstimpul unei singure generații cunoștințele noastre despre natură au putut incorpora, prefăce și depăși toate cunoștințele acumulate până acum. Ireversibilitatea cunoașterii ne interzice să pășim înapoi. Ceea ce omul a învățat o dată face parte din el însuși pentru totdeauna.

Echilibrul extrem de greu pe care trebuie să-l menținem între suprafață și adâncuri este, fără îndoială, nou în situația omului secolului XX. A-l nega ar fi de altfel inutil. Noi trebuie, dimpotrivă, să admitem acest element nou învățând să folosim toate resursele care ne stau la dispoziție.

Roberto Rosselini (Italia)

imperativul: a cunoaște, a învăța!

Ceea ce ne așteaptă este o revoluție totală, și nu numai în cinematografie, ci în toate artele. Viitorii douăzeci de ani se vor axa pe instruire și educație, pe facultatea de a învăța și arta de a preda. Problema este simplă. Astăzi, fie că ne place sau nu, ne-am creat noi structuri tehnico-științifice, am cucerit progresul; singurul element care nu este la înălțime e omul. Dacă omul nu dă dovadă de o viziune istorică a lucrurilor, dacă nu reușește să se situeze și să se considere în contextul istoriei umanității, dacă nu învață să-și facă loc în curentul progresului, este pierdut, nu mai înțelege nimic, este depășit. De acum înainte singura posibilitate de a situa la nivelul progresului tehnic progresul intelectual și uman este să știi, să cunoști, să înveți! Și metoda cea mai rapidă, cea mai imediată și cea mai accesibilă pentru a se instrui astăzi este imaginea.

Dr. Robert Jungk (Austria)

cibernetica și viitorul omului

Un aspect aparte al evoluției din ultimii 15 ani constă în faptul că, în majoritatea cazurilor, noi am ignorat creșterea enormă a importanței datelor și informațiilor.

Acum însă viitorul nu mai este considerat ca un fel de destin implacabil care se abate asupra capetelor noastre și pe care nu-l putem influența. Viitorul este «ceva» care depinde în foarte mare măsură de felul în care acționăm. Multe din cele pe care le facem azi determină o evoluție care va putea și va trebui să schimbe radical lumea viitoare. Ceea ce facem sau nu facem azi determină ceea ce va fi mâine.

Prin calculatorul electronic omul dobândește o privire de ansamblu asupra lumii complexe din zilele noastre. Prin cibernetică, crește nemăsurat importanța omului. Principiul reacției este un element caracteristic al ciberneticii: știu ce efect vor avea acțiunile pe care le angajez acum, iar acțiunile pe care le voi întreprinde în viitor vor fi influențate în măsura în care pot cunoaște dinainte efectele acțiunilor mele.

Toată planificarea mea de până acum s-a împotmolit într-un punct, deoarece a fost extrem de rigidă; a cutezat să se opună realității, în timp ce planificarea ghidată cibernetic ține seama tocmai de propriile ei efecte retroactive în bine și în rău, dar mai cu seamă în rău. De îndată ce aflu că ceva nu e în regulă, «nu merge», constat situația reală și, ca urmare, modific totul, reconsider, pe baza noilor date, planul și astfel acțiunea mea devine mai elastică, mai conformă cu realitatea.

Dr. ing. Florin Zăgănescu

«aerul» — concurrent al electronicii...

Cînd vorbim despre automată ne-am obișnuit s-o asociem electronicii. Cu alte cuvinte, automată ne evocă — aproape invariabil — tuburi electronice sau dispozitive semiconductoare de felul celor cu care sînt înzestrate aparatele de radio, mașinile cibernetice, oscilografele sau programatoarele. Și dacă această asociere este în bună măsură legitimă — fiind strîns legată de progresul automaticii, de performanțele ei actuale — ea este, în schimb, limitativă.

În adevăr, automată electronică nu este nici unica posibilă, nici singura reală. În ciuda superiorității ei față de sistemele automate utilizînd alte dispozitive, ea prezintă și unele «defecte» importante. Astfel, elementele electronice care alcătuiesc actualele sisteme de automatizare lucrează în condițiile unor temperaturi destul de limitate, iar radiațiile penetrante — de tipul razelor cosmice, de pildă — le perturbă funcționarea. Ceea ce, în condițiile puternicelor reactoare nucleare, ale industriei metalurgice sau ale zborului cosmic — împrejurări în care temperatura ridicată sau scăzută, radiațiile intense sau trepidațiile accentuate reprezintă caracteristici importante ale mediului ambiant — ar putea prejudicia în mod serios, în lipsa unei protecții corespunzătoare, securitatea automatizărilor.

Iată însă că după studii îndelungate, încununate de succes, s-a ajuns la un principiu constructiv nou prin realizarea de elemente de automatizare pneumo-hidraulice, în care operațiile de control și comandă se desfășoară pe baza interacțiunii dintre curenții de fluide. Aceste dispozitive nu utilizează energie electrică, funcționarea lor bazîndu-se pe trecerea unui curent de aer prin niște mici compartimente care pot fi asamblate într-un mod analog elaborării circuitelor imprimate electronice. Prin folosirea efectelor realizate pe această cale pot fi construite rezistente, condensatori, diode, amplificatoare sau chiar «memorii» care funcționează prin simpla trecere a unui curent de aer de-a lungul unor «compartimente» sau tuburi imbinare în agregate complexe. Tocmai folosirea energiei curenților de aer în tehnica comenzilor automate a conferit acestei noi discipline — prin analogie cu electronica — denumirea de pneumonică.

Avantajele prezentate de pneumonică sînt multiple. Cum am arătat, perturbările electrice, magnetice, radiațiile nucleare sau cosmice și temperaturile ridicate sau coborîte rămîn fără efect asupra bunului mers al unor astfel de ansamble de automatizare. În plus, trebuie menționate marea securitate în funcționare, exploatarea simplă și ieftină și prețul de cost scăzut (în unele cazuri a zecea parte din cel al aparatului electronice analoge!).

Deși mai există încă dificultăți de învins pînă cînd pneumonica va concura cu succes electronica și pe terenul vitezei de funcționare, este posibil ca în cîțiva ani agregatele pneumonice să fie folosite în mod curent, mai cu seamă în calitate de «creiere» electronice, mai ales pentru dirijarea proceselor industriale automate cu ritm funcțional mai lent.

audiență

de Eugen FRUNZĂ

Una din picanteriile celor care pe vremuri aveau un cuvânt de spus în instituțiile de interes public era umilirea omului. Orice funcționarăș — dacă bunul simț nu-i era propriu — putea să-și exercite grosolană de mică zeitate în virtutea disprețului față de cetățeni, care pornea din fotoliile adinci ale cabinetelor ministeriale și se instala pînă și pe scaunul schilod al impieगतului rural.

Trebuie spus că și în această privință s-au petrecut la noi schimbări radicale. Respectul față de om a devenit o trăsătură esențială a politicii de stat, răsfriată firesc asupra raporturilor cotidiene dintre instituție și cetățean. A asculta cu interes păsul omului, a-i rezolva cît mai prompt problemele, a-l trata cu politețe, cu stîmă, a-l îndruma la nevoie — toate acestea sînt obligații de la care nici un funcționar sau conducător de instituție nu se poate sustrage fără să intre în conflict cu însăși esența orînduirii noastre.

Și totuși vechiul obicei își mai arată pe ici, pe colo, urechile. Dau ca exemplu pătania unui om extrem de delicat, harnic, modest, cu înaltă calificare profesională și care, întîmplător, mi-e prieten. După prea îndelungi tergiversări în legătură cu rezolvarea unei probleme de spațiu locativ (prietenui meu, cercetător științific, autor de studii, doctor în geografie, și soția sa, profesoară cu stagiu serios, locuiau în condiții evidente nepotrivite) omul și-a luat inima în dinți și s-a prezentat — pentru înția oară — în audiență la un vicepreședinte de sfat popular. În biroul acestuia s-a desfășurat atunci o scenă penibilă. Nu că solicitantul ar fi fost bruftuluit, nu că s-ar fi dezlănțuit niscăi fulgere și tunete. Nu. Totul a decurs în aparență calm. Mai întîi omul a stat cîva timp în birou fără să fie luat în seamă. Nici la «bună ziua» nu i s-a răspuns. Apoi și-a expus totuși doleanța fără ca ochiul interlocutorului să-l privească măcar o clipă. Apoi a venit răspunsul, rece, scurt: «Mergeți pe cale ierarhică». Apoi, după observația discretă a solicitantului că așa a și procedat pînă acum, se făcu auzit încă un răspuns: «Atunci așteptați pînă se rezolvă». Și pentru că omul tot mai spera înfr-un dezgheț, glasul deveni categoric: «Imi răpiți timpul degeaba!» Și prin aceasta, cum s-ar zice, audiența s-a terminat.

Întîlnindu-mă pe stradă, prietenul mi s-a mărturisit cu adincă mîhnire: «Dragă, știi și tu că pentru mine problema locuinței e destul de serioasă. Dar la urma urmei tot se va rezolva. Cine nu vede cît efort se depune în construcții? Cine nu-și dă seama că e greu, dacă nu imposibil, să satisfaci numaidecît nevoile fiecăruia în acest domeniu! Ceea ce mă mîhnește însă e modul cum am fost tratat astăzi. Nici un pic de căldură, nici o privire măcar, nici un îndemn prietenesc, nimic. Să-mi fi spus o singură vorbă de la om la om și aș fi plecat cu capul sus. Așa însă mă simt umilic».

Firește că prietenul meu nu va pune semn de egalitate între acest mod de comportare și solicitudinea care ne întîmpină zi de zi în atîtea alte locuri. Dar tocmai într-un asemenea context de relații cei bolnavi de nepăsare și plictis funcționăresc ar trebui să-și revizuiască hotărît atitudinea.

Una din numeroasele manifestări prin care populația Belgiei și-a exprimat dezaprobarea față de instalarea NATO în țara sa.

an nou la casteau

Șoseaua deteriorată dintre Bruxelles și Mons a fost reparată. Pentru a ajunge în mica și pitoreasca localitate Casteau, situată pe o derivație, în jurul kilometrului 50 al șoselei, locuitorii capitalei belgiene, amatori de un revelion în decor rustic, n-ar mai fi trebuit să înfrunte inimicizia distrugătoare de cauciucuri și suspensii a hîrtoapelor. Dar Casteau a încetat de a fi punct de atracție turistică pentru a îmbrățișa celebritatea unei cariere internaționale. Binefăcătoarea liniște a cedat locul zgomotelor înfundate sau ascuțite, continue sau întrerupte, ale șantierelor. De-a lungul șoselei — lărgită și modernizată — o febră neobișnuită schimbă ritmul specific al acestor locuri: NATO se mută... Pe o suprafață de peste 200 hectare, aflată în proprietatea statului belgian, se va ridica o colonie de 2 500 locuințe, magazine, cazărmi, un teatru, o școală, restaurante și popote; iar în centru — sediul SHAPE (Comandamentul suprem atlantic) și clădirile auxiliare. Un colectiv de arhitecți și ingineri a fost creat pentru a proiecta și executa construcțiile.

Pe șantierul noului sediu al SHAPE se lucrează de zor. Termene foarte precise presează: construcțiile militare și locuințele provizorii, care compun prima fază a lucrărilor, trebuie să fie terminate la 1 aprilie; apoi vor urma — în a doua fază — locuințele definitive și instituțiile sociale, a căror dare în folosință este prevăzută pentru 1 septembrie 1967; în fine, construcțiile cu caracter mai puțin urgent sînt înscrise în a treia fază, ce se va încheia în primăvara anului 1968.

SOARTA VARIABILĂ A PIETRELOR FUNDAMENTALE

Probabil că termenele stabilite vor fi respectate. La numai cinci luni de la

ceremonia punerii pietrei fundamentale contururile unui adevărat orașel se vor profila clar pe pășunile de la Casteau. Această eficiență subită, neobișnuită în Belgia, provoacă reflecții amare belgienilor. Căci soarta pietrelor fundamentale este foarte variabilă în această țară. În ținutul negru al Borinageului nu se poate uita, de pildă, că au fost necesari 12 ani pentru a se termina clădirea Liceului «Bervoets» din Mons. Studenții Școlii sociale de stat din aceeași localitate au demonstrat nu o dată pentru a protesta împotriva faptului că diferitele construcții ale acestei importante instituții de învățămînt — a cărei piatră fundamentală a fost pusă cu cinci ani în urmă — nu sînt încă terminate. În aceeași situație se află și Școala provincială din Nursing, începută în 1961. Școala normală din Mons nu a avut încă prilejul fericit de a-și vedea refăcută aripa mistuită de un incendiu.

Exemplele de mai sus sînt spicuite dintr-o lungă listă a pietrelor fundamentale neonorate sau onorate cu întîrzieri remarcabile. Motivul este în mai toate cazurile aceleași: lipsa de fonduri. Construcțiile atlantice nu par însă să înfrîmpine asemenea dificultăți. Pentru ele se găsesc fonduri.

CINE ACHITĂ NOTA DE PLATĂ

Nota de plată nu este de loc modestă. Costul tuturor amenajărilor și construcțiilor de la Casteau se va ridica la 2 150 milioane franci belgieni (43 milioane dolari). Cea mai mare parte a sumei este furnizată de aliații atlantici, cu excepția Franței, care nu consideră că are vreo datorie, de vreme ce s-a retras din organismele militare. Participarea belgiană a fost stabilită provizoriu la 186 800 000 franci. În plus, Belgia

trebuie să asigure construirea unei a străzi moderne, oprirea Transeurop presului la Mons și o legătură elicoptere între Casteau și Bruxelles. Totodată, guvernul belgian va pune dispoziție un serviciu de securitate va cuprinde citeva sute de jandă fapt care, desigur, va implica un s ment la bugetul jandarmeriei (car ridică deja la aproape 3 miliarde fra Banii investiții vor fi roditori — asigurări autoritățile. Ele prezintă tablou grandios al beneficiilor pe regiunea Mons, și nu numai ea, l trage de pe urma stabilirii gener atlantici. Se vorbește despre ben culturale, comerciale, economice. camdată realitatea este alta și în ei chiar și euforia oficială se dest treptat.

DE-AR FI CUNOS MĂCAR IMM

Festivalul internațional de muzi la Mons a trecut de mai multă v în obscuritate. Cariera internați căreia li este destinată regiunea putea oare reanima celebritatea valului? Întrebarea și-au pus-o c frigurare autoritățile muzicale din l Nepricepute în chestiuni militare : litice, ele au sperat să vadă în ger atlantici pe melomanii providenția niți să salveze festivalul. Cei din trebuie să fi fost însă crunt dezar după ceremonia punerii pietrei f mentale la construcțiile de la Cast la care și-a dat concursul și fi forțelor aeriene belgiene. Neavizat pra programului, generalul Lem comandantul suprem al forțelor l din Europa, și colaboratorii săi s-a bit să se imobilizeze în poziție de cu mîna la chipiu la intonarea bucuriei» din Simfonia a IX-a Beethoven, pe care memoria mu

a generalilor a confundat-o cu imnul național al Belgiei. De-ar fi cunoscut măcar imnul, gafa ar fi putut fi evitată și cercurile muzicale din Mons s-ar fi amăgit încă un timp cu speranța unei reînfloriri a festivalului lor.

Există totuși un domeniu care este neîndoiește destinat înfloririi: cel al speculei funciare și al traficului imobiliar. Toate apartamentele moderne din regiune sînt asaltate de funcționarii SHAPE care, pînă ce construcțiile vor fi gata, se străduiesc să pună mîna pe cele mai confortabile dintre locuințele existente aci. Oferte fabuloase sînt făcute proprietarilor: chirii de 20-25 mii franci pe lună, plătite înainte. În consecință, proprietarii refuză să reînnoiască contractele cu chiriașii actuali, pretinzînd sporuri însemnate de chirie. Prețul terenurilor de construcție crește și el vertiginos, încît se vinde acum în mod curent hectarul cu peste un milion de franci. În mod similar, traficul imobiliar înfloresce și la Bru-

xelles, care va găzdui noul sediu al Consiliului NATO. Clădirea cu 25 etaje de la Porte de Namur, aproape terminată, a fost închiriată la prețul de 1 500 franci metrul pătrat (de regulă, pînă în prezent, prețul era stabilit potrivit numărului încăperilor, nu per metru pătrat). Se introduc astfel elemente speculative noi pe piața imobiliară.

Nu numai această piață va resimți însă prezența noilor veniți. Salariile funcționarilor NATO sînt de opt ori mai mari decît venitul mediu al muncitorilor belgieni. Este ușor de închipuit ce presiune extraordinară vor exercita asupra prețurilor, în general, veniturile uriașe ale «exilaților» din Franța.

Anul nou nu a mai fost deci la Casteau prilejul veselelor petreceri ale localnicilor. Grijiile au întunecat strălucirea pomilor de iarnă și a lampionelor.

I. MANEA

nu se mai acordă circumstanțe atenuate

Demonstrația pe care ne-au făcut-o regizorii televiziunii în noaptea de Anul nou se va întoarce împotriva lor. Acum toată lumea a aflat că ei cunosc resorturile emisiunilor (cu adevărat) distractive și știu să le minuiască. Ori de cîte ori ne vor oferi programe surrogat, programe peltea, ne vom aminti de revelionul 1967 și vom spune că vor să-și economisească eforturile, fantezia, că desconsideră, poate, discernămintul și gustul nostru, al telespectatorilor.

După spiritualul exercițiu de distanțare și autoironie pe care l-a constituit spectacolul de revistă văzut din culise nu ni se va mai putea cere să privim cu îngăduință din trecut «varietățile». Vedetele care trebuie reținute cu forța în afara scenei ca să nu fie darnice pînă la suprasaturație cu bisurile, schema rigidă, stereotipă a spectacolului, infrastructura derizorie a finalelor «de mare efect», toate acestea au fost demontate cu luciditate și cu haz, sub ochii noștri, de regizoarea Leciția Popa. Care dintre colegii ei se va mai încumeta să ne picure dulceag, pe micul ecran, înghetări siropoase «de serviciu», cu profuziuni de tangouri melancolice și dansuri pe șablon? Mai ales că Leciția Popa n-a fost singura distrugătoare de mituri și poze. Au acompaniat-o cu brio Radu Anagnoste și Valeriu Lazarov, autorii sprintenului și neconformistului «raliu contra cronometru». De altfel, cei doi binecunoscuți autori de filme muzicale au realizat și pentru programul serii următoare o performanță care le creează mari obligații de viitor. Deosebirea dintre expresivitatea, eleganța și ținuta scenică a Saritei Montiel în secvențele realizate de ei și unele caracteristici mai puțin agreabile ale spectacolului dat de ea și televizat cu cîteva luni în urmă este meritul integral al cuplului Lazarov-Anagnoste.

Ștefania Dorian și Dumitru Cihodaru ne-au dovedit indirect, cu emisiunea «Un cîntec vechi, o amintire», că rigiditatea, stîngăcia, artificialitatea — prezente încă în ațtea programe muzicale — sînt introduse o dată cu indicațiile regizorale prea amănunțite, cu neîncrederea în capacitatea unor artiști experimentați de a se mișca și comporta firesc pe scenă. Lăsați în voia lor (sau îndrumați cu tact) actorii și cîntăreții se adaptează cu aparentă spontaneitate cerințelor specifice ale unui spectacol de televiziune.

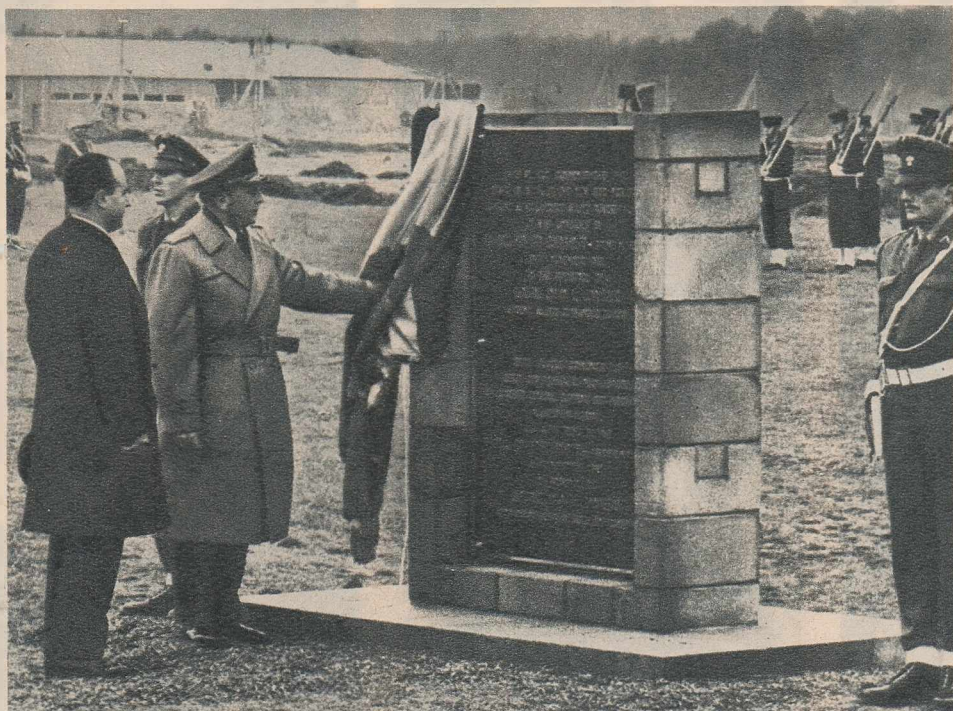
Nu este neapărat necesar ca fantezia regizorală să fie continuu obositor de prozigoasă, acaparatoare, pretențioasă, ca în filmul «Dincolo de micul ecran». Aglomerarea de gaguri cinematografice, de trucuri și efecte spectaculoase reține atenția și amuză numai în doze mici.

Între măturile despre subtilitatea psihologică a realizatorilor primului program din 1967 se înscriu: admirabila idee de a încredința unor vedete de muzică ușoară din străinătate interpretarea cîtorva melodii românești de succes, eliminarea pentru o seară a tuturor crainicilor și prezentatorilor de peste an, folosirea copioasă a actorilor de proză în roluri de cîntăreți.

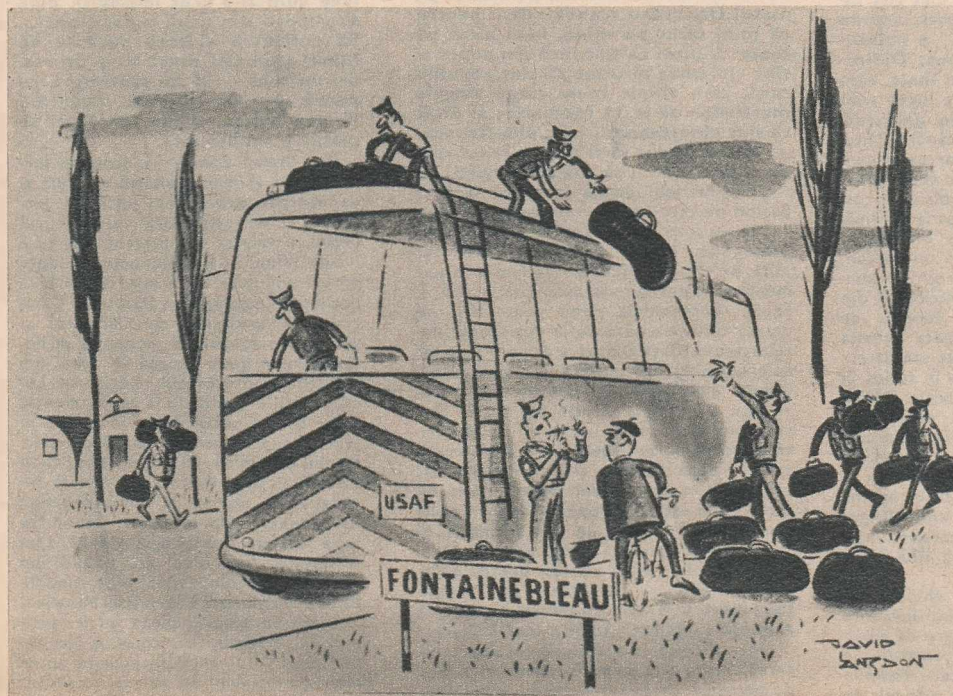
S-a inovat și în domeniul «jocurilor de televiziune». Chiar dacă tinerii uniform îmbrăcați în negru care se conformau cererilor năstrușnice ale lui Paul Sava nu erau cei mai cu haz băieți din București, concursurile au fost nostime și antrenante. Și asta știu, deci, regizorii noștri s-o facă. Și, după cum s-a dovedit, multe altele încă.

Orice înșiruire de nume ar fi o nedreptate. Toți regizorii au fost la înălțime. Aproape toți interreții au meritat aplauze. De la Melania Cîrje la Elena Zamora. Toți operatorii au dat dovadă de măiestrie. «Dacă în fiecare zi a săptămîinii am avea parte măcar de o oră ca cele șapte ale programului de revelion, am fi pe deplin satisfăcuți», spunea un telespectator. Desigur, el nu se întrebese cîte luni de zile s-a muncit pînă la epuizare pentru cele șapte ore de emisie. Dar, la urma urmei, nici n-ar fi fost dator să acorde atenție unor asemenea considerente. El dădea nota zece realizatorilor unui program vesel, colorat, întocmit cu gust și exigență, bogat în momente muzicale excelente și spunea, de fapt, doar că vrea să se păstreze și pe viitor același nivel calitativ. «Bucătăria» internă a televiziunii nu-l privește. Iată de cel el — și nu numai el — va refuza de acum înainte să mai acorde circumstanțe atenuante autorilor de emisiuni slăbuțe. Cînd cineva a arătat că se pricepe să facă televiziune bună, nu are voie să ne ofere umplutură. Indiferent de condiții sau considerente exterioare actului artistic.

Felicia ANTIP

Punerea pietrei fundamentale a noului sediu al Comandamentului NATO de la Casteau a oferit mai multe prilejuri de reflecții belgienilor.

Nu rămînem niciodată acolo unde prezența noastră nu este dorită. Cu unele excepții.

(Desen din publicația satirică londoneză «Punch»)

„d-ale carnavalului”

de
Sanda FAUR

În seara lui 25 aprilie 1885, la prima sa întâlnire cu scena, «D-ale carnavalului» cădea «într-un chip zdrobitor», cum se anunța la rubrica de «Informațiuni» a ziarului «Românul». «Piesa domnului Caragiale a avut mai puțin succes decât lumina electrică ce se inaugura (în locul lămpilor cu gaz — n.r.) în acea seară...» — sublinia malițios cronicarul de la «L'Indépendance roumaine». «În primul act s-a aplaudat; la al doilea s-a ridicat din umeri; la al treilea s-a fluierat».

De atunci piesa s-a mai jucat, uneori cu succes, de cele mai multe ori însă fără. Și iată că optzeci și doi de ani mai târziu, în această iarnă, un tânăr regizor în vîrstă de 33 ani, Lucian Pintilie, obține prin și pentru «D-ale carnavalului» un răsunător succes teatral. Cea mai vitregită dintre piesele lui Caragiale, considerată uneori chiar și de către comentarii săi binevoitori drept o frivolă bufonadă, comedia cel mai puțin transpusă scenic de-a lungul anilor și care a dat cele mai puțin izbutite spectacole caragialești căpăta, în mîna lui Lucian Pintilie, rezonanțe inedite și o nebanuită profunzime. Regizorul răsturna prejudecățile, nesocotea tabuurile, ignora montările clasice incremenite, fără a face din aceasta un gest de frondă nonconformistă, fără interpretări moderniste, pe linia bunului și sănătosului realism scenic la care invită Caragiale. Dintr-o spumoasă farsă vodevilescă, cu qui-pro-quo-uri, bastonade și teribile «traduceri» amoroase, Pintilie realiza o modernă meditație scenică pe marginea unei anume condiții umane, a unui anume mediu social, a unor anume relații omeneste, relevind scenic — în primul rînd — psihologia personajelor, creînd o comedie de atmosferă. Cum? Mai ales prin subtila artă portretistică la care a stimulat actorii. Iată-i:

P.S. Un «personaj» de prim plan (la propriu) al spectacolului, și pe care l-am nedreptățit ignorînd-l fotografic, este decorul semnat de Liviu Ciulei și Giulio Tincu: gîndit cu aceeași fină și minuțioasă detaliere cu care au fost lucrate portretele personajelor și mișcarea, cadrul scenic anunță singur, de la prima ridicare a cortinei, lumea periferică în care se va petrece acțiunea...

Și încă un *post-scriptum*, critic: multe, prea multe din celebrele replici caragiale, care ajută în primul rînd definirii personajelor, se pierd din lipsa de claritate a dicției actorilor. Pînă cînd vor fi afectate, chiar și spectacolele de înaltă ținută, de această maladie infantilă a teatrului?

«Îl cheamă lăncu Pampon; i mai zice și «Coțîna cu 5 Fanți»; a fost tist de vardiști de noapte la Ploesti; acuma face pe jucătorul de cărți; e neinsurat, dar precontează pe una, Didina Mazu, exmărsandă». «Unul înalt, bărbos, fioros», dar capabil de «cel mai sacru amor» și «turbat de gelozie».

Prezentările aparțin lui Crăcănel și Mișei Baston. Dar urmăriți «prezentarea» pe care i-o face Toma Caragiu: intră în scenă grav, marșal, ușor înțepenit și milităros în costumul negru ofițer, în care a ras la conțină, toată noaptea, niște papugii din Podul Gîrlui. În mîna dreaptă poartă un baston, iar pe cap, infundată pînă la urechi, o gambetă pe care nu o va scoate niciodată din creștet. E un foarte neaoș «domn» de mahala bucureșteană, cu silueta aceasta neagră, rigidă, cu mișcărilor sale sacadate... Toma Caragiu îl ia pe Pampon în serios, îi trăiește serios amorul sacru pentru Didina lui, gelozia din «traducere», duioșia cu care îl consolează pe Crăcănel cînd acesta îi istorisește suita celor opt «traduceri» tragice prin care a trecut. Totul cu o reținere foarte bărbătească, cu o patimă foarte bărbătească. Cele cinci «nu plînge, ești volintir», adresate cu o solemnă înțelegere și aminciție lui Crăcănel, sînt spuse în cinci modalități diferite.

Dar și silueta, și expresia chipului, și mersul, și intonațiile vocii sînt învăluite într-un abur de imbecilitate care dă comicalului gros un iz de tristețe amăruie: e însăși stupiditatea lumii din care Pampon face parte și de care Caragiale rîde atît de batjocoritor în întreaga seară a carnavalului de la periferie...

«A! am să-mi răzbun!... Am să vă omor eu, eu! pe Didina, pe tine și pe mine! Da, vreau scandal, da... pentru că m-ai uitat pe mine, țe-ai uitat pe toate: ai uitat că sînt fiică din popor și sînt violentă; ai uitat că sînt republicană, că-n vinele mele curge sîngele martirilor de la 11 februarie; ai uitat că sînt ploesteancă — da, ploesteancă! — Năică, și am să-ți torn o revoluție, da o revoluție... să mă pomenești!...»

Gina Patrichi aduce în scenă o Mișă Baston pe care nu am cunoscut-o nicicînd, a cărei existență nici nu am fi putut-o parca presupune. Fălnică, trufașă și bătaioasă Mișă, pe care am văzut-o și în film și în alte montări, a devenit de astă dată o alta. E suplă, sentimentală peste poate și-și încearcă trăirile amoroase la diapazonul notelor acute. Mișă Baston e acum o tragică: suferă sincer, e «fidea» cu sinceritate, aruncă «vitriolul» cu convingere, o păruiește pe Didina cu sinceră furie. Dar tragismul ei e scaldat într-o jalnică vulgaritate a simțirii, tot zbuciumul ei sentimental e grotesc; drama ei — o melodramă; sensibilitatea ei — pseudosensibilitate. Iubirea Mișei este o parodie a iubirii: de aici fiorul tragic, absurd, pe care îl degajă. Și Gina Patrichi nu uită nici o clipă că Mișă, cu tot «nebulul ei amor» pentru șarlatanul de Bibicu', «ar lăsa-o pe Manga-faua pentru el, dar nu poate, pentru că trebuie să-și facă întîi o carieră...»

Gina Patrichi ne anunță cu acest rol caragalian o altă fațetă a talentului ei acit de personal, de generos. Se dovedește din nou cît de utile, cît de binevenite sînt «îndrăznelile» și inventivitatea regizorală în materie de distribuție.

lordache: «Eu sînt calfă... N-ai idee cum țî-o scot (măseaua), pînă să clipești din ochi, o dată, pacl... Să poftescă oricare dacă le dă mîna; glunfești d-ta? Vine un ras, ori un tuns — 25 de santimuri, cu pudră, unt de migdale, livantă... Pentru frezat, spălat, bătături se plătește supliment».

Dar Ștefan Bănică l-a scos pe lordache din slujba-i modestă de calfă și i-a acordat gros-planul intrigii: lordache e de astă dată *raisonneurul* piesei, e valetul din piesele clasice, e lucidul minutor al firelor acțiunii. Ideea «marii politici» cu arestarea finală a hoților de păgubași i-a atribuit-o Caragiale lui lordache, dar farmecul și savoarea personajului, prezența sa ho-cărtoare în fiecare scenă i-a dat-o, neîndoielnic, interpretul. Regizorul Lucian Pintilie a scos de la acest talentat actor tot ce putea da, și încă ceva în plus. Scena cu care se deschide spectacolul e un mic recital umoristic Ștefan Bănică, alcătuit dintr-o minuțioasă reconstituire scenică a unei prozaice îndeletniciri zilnice: calfa, într-o ținută sumară, se pregătește și apoi săvîrșește, frediînd tot timpul, un mic ritual igienic, ținînd și de specialitatea pedichiuristă a «Frizăriei Model»...

Nimic în această scenă nu frizează, artistic, trivialitatea, totul e ilar și, mai ales, totul ajută intrării în atmosfera acestei lumi de mahala, cu simțiri și deprinderi de mahala. Umorel lui Ștefan Bănică a căpătat în acest spectacol accente noi, rezonanțe noi.

În cea mai recentă ediție bucureșteană

Crăcănel: «Da, Mangafaua!... Eu... A opta oară tradus!... Am plîns, cum plîng și acuma, căci eu țin mult la amor; am plîns și am iertat-o..., pe urmă am prins-o iar, și iar am plîns și iar am iertat-o; nu de multe ori, dar cam des..., așa cam de vreo cinci-șase ori... Ce-mi ziceam eu? Vorba dumitale: femeie! ochi alunecoși... Mița? Nu! O mai iert acum, dar dacă s-o mai întimpla încă o dată..., hotărît mă insor!»

Ingenuu, chel și cepeleag: așa l-a făcut Marin Moraru pe Crăcănel. «Naturelul simțitor» îl împinge și pe amantul «en titre» al Miței la suferință și la acțiune: aprinsele investigații detective pe urma Bibicului se soldează însă pentru Crăcănel cu «șart! part! trosc! pleosc! patru palme!» și cu un repetat «nu da, domnule!» Tînărul Marin Moraru are un umor care ținește din el nechemat, neforțat, un umor naiv, dulce, simlind ușor stupiditatea. Crăcănel al său e înduioșător de neajutorat: merge cu genunchii înțepeniți, privește cu ochii veșnic rotunjiți a mirare și plînge..., deși e cogeamitea volintir. Dar pe undeva mijloacele cu care l-a creat Moraru pe Crăcănel ne amintesc parcă prea insistent de cele pe care le-a folosit în «Coana Chirița» (Guliță) ori în «Troilus și Cresida» (Patrocle). Oare nu e prea devreme și prea primejdios pentru un tînăr talent să se manierizeze? Să se copieze pe el însuși și să rămînă cam la aceeași modalități de expresie scenică?

Catindatul: «Pfi, al dracului mă doare!... dar știi cum?... lucru mare... Nu mai merge... M-am hotărît. Trebuie s-o încerc și p-asta... Din vorbă-n vorbă, vii d-ta, subfirugul, cu clestele: atunci, deodată simț iar un cuțit... rece, și pe urmă numaidecît cald... și pe urmă nu mai simț nimic... Vezi dumneata, măseaua, în interval de conversație, de frică, trece...»

De la eroul pe care l-a creat cu ani în urmă pe ecran pînă la Catindatul adus azi, tot de el, pe scena Teatrului «Bulandra», Aurel Cioranu a parcurs, evident, drumul unei împliniri artistice (deși ne-a fost dat să-l întîlnim prea rar în rolurile ce i s-ar fi cuvenit). Catindatul — această variantă a nevinovăciului «cetățean turmentat» — a constituit în multe din montările anterioare o sursă grasă de haz gratuit; Cioranu i-a oferit, în spectacolul de față, mai puțin funcția de resort comic, străduindu-se în schimb să-i atribuie niște dimensiuni psihologice: Catindatul are candori și euforii juvenile, e grozav de mîndru de verva cu care «tachinează» măștile din bal, dar tremură la gîndul că nenea lancu, bogasierul, l-ar putea găsi la petrecere; și tot timpul suferă și iar suferă de dureri de dinți. Puțin greoi poate în scenele de gimnastică acrobatică la care a fost supus de regie, Aurel Cioranu acordă Catindatului o anumă suplețe interioară nu lipsită de delicatețe. E un personaj caragialean care te face să zîmbești cu îngăduință și chiar cu simpatie. Așteptăm să-l vedem pe Cioranu și în alte roluri, în care să-și demonstreze și să ne demonstreze posibilitățile sale actoricești.

lată-l și pe Nae Girimea, patronul «Fri-zăriei Model», Bibicul, pe care Mița l-a «adorat pentru eternitate, pînă la nebunie», dar care, vai, a «tradus-o» cu angela Didina Mazu. Crăcănel îi mulțumește: «Mersi, neică; ești bărbat, drept să-ți spui, nu că ești frizer, dar ești galant... Ne-ai făcut și mie și prietinului mare bunătațe: amîndoi o să-ți rămînem foarte recunoscători de cite ai făcut pentru noi.»

În jurul Bibicului se înnoadă toate ițele acțiunii, de el se vorbește cel mai mult în piesă, el este cel pîndit, urmărit, iubit, hulit, dar el rămîne, din punct de vedere dramatic, un personaj anemic, inconsistent. Octavian Cottescu a trebuit să umple cu viață conturul abia sugerat al lui Nae și a început prin a-i împrumuta farmecul unui Figaro de mahala, o anumită amabilitate distantă, punctată cu gestul degajat al... permanentei spargerii de semințe între dinți. E poate singurul interpret care se detașează de rol și îl privește cu ironie, persiflîndu-i aventurile, morga, suficiența.

Mița: «Care Didina, ai? Didina pentru care mă traduci pe mine; Didina pe care o iubești; Didina, la care ai fost az-noapte, mizerabile!»

Didina: «Ce scandal! O să mijlocească proces, poliție, procuror și pe urmă la jurați... O să ne dea prin gazete! Să aștepte la sigur Pampon... Sunt compromentată... Mi-ai omorît viitorul, d-le Nae.»

Între furiile pustiitoare ale Miței — din primul act — și spaima de «compromentare» din ultimul, Didina — Rodica Tapalagă — trece prin scenă și prin carnaval în goană, schimbînd costumul de ofițer «polinez» cu un domino, iar pe acesta cu o rochie cu un volănașe, rămînd însă pe «dî-năuntru» axată pe aceeași unică, simplificatoare coordonată psihologică. «Exmarșanda» e mai tînără, mai pimpantă, dînt-o lume mai «subțire» ca cea a Miței, dar atît... Cu știuta ei vervă comică, cu temperamentul și farmecul ei scenic Rodica Tapalagă face din rol tot ce se putea face.

COPERTA NOASTRĂ: GEORGE CONSTANTIN

La 33 de ani și jumătate (e născut la 3 mai 1933) George Constantin, actor la Teatrul «C. Nottara», are în spate un deceniu de activitate teatrală. Elev al lui Bălățeanu, coleg cu Silvia Popovici, Sanda Toma, Victor Rebengiuc, Constantin Rautchi, George Constantin face parte dintr-o generație de actori ce s-a afirmat de la primii pași pe scenă. Debutează în rolul lui Tranio din «Femeia îndărătnică», după care e imediat distribuit în Dr. Higgins din «Pygmalion» și în rolul titular din «Unchiul Vania». La fiecare concurs actoricesc republican la care s-a prezentat, George Constantin obține cite o distincție: Premiul II pentru Dr. Higgins, Premiul I pentru rolul lui Pavel Proca din «Stea Polară», Premiul pentru cea mai bună interpretare a eroilor contemporani pentru rolul Roșca din «Oricît ar părea de ciudat». În ultimii ani reputează succese de prestigiu în piesele «Act venețian», «Omul care și-a pierdut omenia», «Simple coincidențe», «Henric al IV-lea». Îl vom vedea în curînd în rolul principal din piesa lui Gabriel Arout, «Omul, acest animal ciudat».

Hôtel d'Assézat. Poetul își oferă floarea Fecioarei. Ilustrația este reprodusă după una din paginile valorosului manuscris datînd din 1356, aflat în prezent la Hôtel d'Assézat — «Las leys d'Amors».

în patria trubadurilor

de Constantin PRISNEA

Nu știu de ce Michelet socotea Toulouse printre orașele mari și triste. Tuluzanii se laudă cu Capitoliul și cu piața acestuia, cu casele lor de lemn și cărămidă roșie, cu biserica Saint Sernin, minunăție a artei romane, cu piața, cu fântina și cu biserica Sfântul Ștefan, cu uzinele pentru construcția avioanelor «Caravelle» de la Bagnac St. Martin, cu Academia jocurilor florale instalată în Hôtel d'Assézat.

O vizită la Academia jocurilor florale ne prilejuește o întâlnire cu cîțiva dintre conducătorii acestei instituții de cultură care se socotește mai veche și decît Academia franceză.

Atmosfera este solemnă. Profesorul Marcel Sendrail, care-i de meserie medic, este în același timp și secretarul permanent al Academiei jocurilor florale; el ne va face o expunere asupra originilor, activității trecute și prezente a acestei instituții de cultură cu care se mindrește orașul.

— Trecuseră destule secole — începu el — de cînd ultimele ecouri ale cadențelor trubadurilor se împrăștiaseră pe aripile vînturilor timpului. Orașul nostru a păstrat însă de-a lungul a aproape șapte sute de ani un ritual al sărbătorilor din mai, dînd un exemplu puțin obișnuit de către alte orașe, păstrînd privilegiul unei misiuni: aceea de a institui

un cult public poeziei.

Cruciada împotriva albigenzilor*) a ruinat civilizația occitană și, lichidînd libertățile meridionale, a făcut să tacă și vocea trubadurilor. Decăderea care a urmat cuceririi n-a putut însă să sece cîntecele inimii. Lirismul a renăscut, nu însă fără a se transforma. Poezia inspirată la început de faptele de arme ale cavalerilor occitani — o dată cu dispariția acestora — începu să capete un caracter burghez. Din feudală ea deveni municipală. Un secol mai tîrziu — în 1323 — șapte cetățeni din Toulouse s-au adunat pentru a păstra și a duce mai departe o tradiție a spusului frumos. Numele și profesia

primilor «doctori» în «Gai Savoîn» ne sînt cunoscute: doi neguțatori, Pey Camo și Guilhem de Gontaut; doi cămătari, Berenguier de Sant Plancat și Peyre de Mejanasserra; un notar, Bernart Oth; un notabil, Guilhem de Lobra; și un senior cu o reputație destul de dubioasă, Bernart de Panassac (bănuît că uneori lasă poezia pentru foloasele tilhăriei la drumul mare). Ei lansează o chemare în versuri către toți trubadurii din țara d'Oc, invitîndu-i să vină în anul următor pentru a-și disputa o «Violetă de aur pur».

La 3 mai 1324 o mare mulțime de oameni era prezentă la decernarea recompensei făgăduite primului laureat: Arnaut Vidal.

În anii următori, datorită marelui succes de care s-au bucurat serbările din 1324, au fost instituite alte două premii: *Eglantina* și *Gauchul*.

Peste cîțiva ani s-a ajuns și la o codificare a regulilor acestor concursuri. Așa au fost promulgate *Las leys d'Amors*, din care au fost ulterior trimise copii regilor, prinților, ducilor, marchizilor și conților, doctorilor, maeștrilor, licențiaților și bacalaureaților, burghezilor, negustorilor și muncitorilor. Valorosul manuscris, care ne este arătat, reprezintă mîndria Hotelului d'Assézat, fiind unul dintre cele mai de preț documente rămase din evul mediu, despre gramatica, metrica și retorica acelor timpuri.

Ni s-au arătat și alte manuscrise. «Registruul lui Raimon de Cornet», datînd de la începutul secolului

*) Membri ai unei secte religioase răsplîdite în secolul XII în sudul Franței, în regiunea orașului Albi. În anul 1209 papa Inocențiu al III-lea declanșează o cruciadă împotriva lor.

al XIV-lea, conține poezii, cîntece, dansuri datorite în cea mai mare parte primilor laureați. «Registru lui Galhac» conține operele încoronate între 1345 și 1484.

Serbările acestea au trezit un interes deosebit mai ales dincolo de Pirinei. Așa au luat naștere *Jochs Florals* în Catalonia. Și jocurile florale din Valencia își recunosc aceeași origine.

Era însă nevoie de o patroană a acestor jocuri, de o protectoare. Și astfel își făcu apariția în tradițiile tuluzane o figură, pe nume Clémence Isaure, care deveni restauratoare a jocurilor florale. Nu sînt lipsite de interes — ne spunea profesorul — condițiile apariției acestei patroane. Ea este produsul capriciului inventiv al umaniștilor Renașterii, favorizat de o manevră de fraudă fiscală.

Gospodarii orașului — *capitulii*, cum li se spunea în acea vreme — erau ei înșiși dispuși să creadă că o femeie ar fi lăsat moștenire averea sa orașului pentru ca acesta să poată plăti premiile cu care se încoronau operele prezentate la concurs. Cum în acea vreme inchișitorii vistieriei regale erau foarte aprigi, o umbră misterioasă asupra contabilității municipale nu era de disprețuit.

S-ar fi putut ca aceste jocuri florale tuluzane să-și aibă originea în «Floraliiile» pe care vechea Romă le sărbătorea la începutul lui mai. Dar faptul acesta n-are o importanță deosebită pentru moment.

În jurul anului 1500 prosperitatea domnea peste Languedocul tuluzan. Numai că, nu mult după aceasta, se abătu un vînt al renegării; Clémence Isaure, uitînd dialectul copilăriei sale, laurii veniră să încoroneze pentru o bucată de vreme doar pe trubadurii care prezentau rime franceze. Rămăsese din caracterul original al serbărilor doar fastul lor popular și naiv în același timp.

Examinarea baladelor și cîntecelor prezentate la concurs avea loc timp de două zile în sala mare a Consistoriului, în prezența capitulilor.

În timpul serbărilor unul din laureați pronunța în versuri latine un elogiu către doamna Clémence. Dar serbările ofereau și alte banchete decît cele de ordin spiritual. Pentru că la 1 mai membrii juriului nu refuzau să se așeze în jurul unor mese încărcate cu bunătăți, ca să poată să-și asculte mai bine urechile la cadentele și ritmurile poeziilor, a doua zi pentru a se odihni după ce le-au ascultat și a treia pentru a încheia cu demnitate ceremonia. După aceasta era trimis fiecărui conviv, în chip de amin-

tire, cîte un vițel gras.

Și dacă toate acestea aveau un aer arhaic, vechiul Colegiu era atent și sensibil la moda nouă care-și făcea apariția. Numai așa se explică faptul că, în 1555, el acordă o *Minervă de argint* maestrului Pierre de Ronsard.

În anul următor Ronsard va înmîna el însuși un David din același metal lui Jean-Antoine de Baïf pentru traducerea acestuia din *Psalmi*.

Generația următoare văzu încoronat cu o *Pallas* de argint pe François de Maynard. Și dacă Academia noastră din acea vreme — continuă domnul Sandrail — acordă premiile sale pentru producțiile în limba Curții și a Regelui, în reuniunile sale păstra o plăcere ascunsă pentru vorbirea strămoșilor. La banchetele lor era folosită limba ultimilor trubaduri sau, dacă vrei, a primilor *felibri*.

În anul 1694 Ludovic al XIV-lea a semnat scrisoarea patentă prin care, luînd în considerație vechimea instituției, «emulația pe care ea a stîrnit-o printre cele mai bune spirite ale provinciei Languedoc și Guienne» și reputația pe care o avea «de mai bine de trei secole în străinătate» transformă vechiul Colegiu în Academie. Tot atunci se stabili numărul membrilor acestei Academii la patruzeci, aprobîndu-se și statutele-model.

Aș vrea să amintesc acum — reluă după o scurtă pauză profesorul Sendrail — că Marmontel, citînd în Marele Consistoriu oda sa asupra *Fizicii Experimentale* și idila sa despre *Originea Fardului* a trezit un asemenea entuziasm încît cucoanele tuluzane au năvălit să-l sărute.

După 1800 Academia are cîntea să numere printre sprijinitori sau printre premiați pe cei doi Hugo, pe Lamartine și pe Chateaubriand — a cărui corespondență bogată cu conducerea Academiei e păstrată cu sfințenie alături de aceea a lui Hugo.

În 1876 Frédéric Mistral este ales Maestru. În 1895, întorcîndu-se către tradițiile sale originale, Academia redevine bilingvă, admițînd la concurs, alături de limba franceză, și toate dialectele din Oc.

Aș mai adăuga — spune profesorul — că Academia noastră mai distribuie, în afara premiilor pentru poezie, și alte premii destinate să încoroneze opere de critică și de istorie care-și propun să servească cauza meridională. Unii dintre sprijinitorii noștri acordă sumele necesare decernării unor premii de virtute.

La sfîrșitul acestei expunerii prof. Sendrail, cu

aer de satisfacție, mărturisii că Academia se bucură că în analele sale sînt înscrise numele lui Alecsandri și al Elenei Văcărescu.

După această introducere în originile, trecutul și activitatea Academiei vizitarăm clădirea Hotelului d'Assézat, care găzduiește, în afara instituției de care a fost vorba pînă acum, și Academia de științe, inscripții și literatură, apoi Academia de legislație, Societatea de arheologie a sudului Franței, Societatea de medicină și, în sfîrșit, Societatea de geografie.

În timp ce ne aflăm în *Galeria înaintașilor*, dl. Mesuret, «mainteneu» al Academiei jocurilor florale, ne face un tablou al aceluia care a donat clădirea în scopurile pentru care este ea astăzi folosită. — Nu era meridional. De origine normandă, Theodore Ozenne s-a născut la Paris într-o familie de negustori. Dar cum afacerile părinților nu prea străluceau, el n-a primit o instrucție care să fi putut răspunde inteligenței vii și dorinței de a învăța a copilului. Mic funcționar, e descoperit de patronul său care-i încredințează caravane cu mărfuri de-a lungul și de-a latul Franței pentru a distribui țesăturile sale. Noul argonau, plecînd în căutarea Lîniei de aur, se opri la Toulouse, de care, îndrăgostindu-se, se hotărî să se fixeze aici.

Curînd trecu din situația modestă de funcționar la aceea de negustor bogat și deveni destul de repede unul dintre fruntașii orașului care-l adoptase.

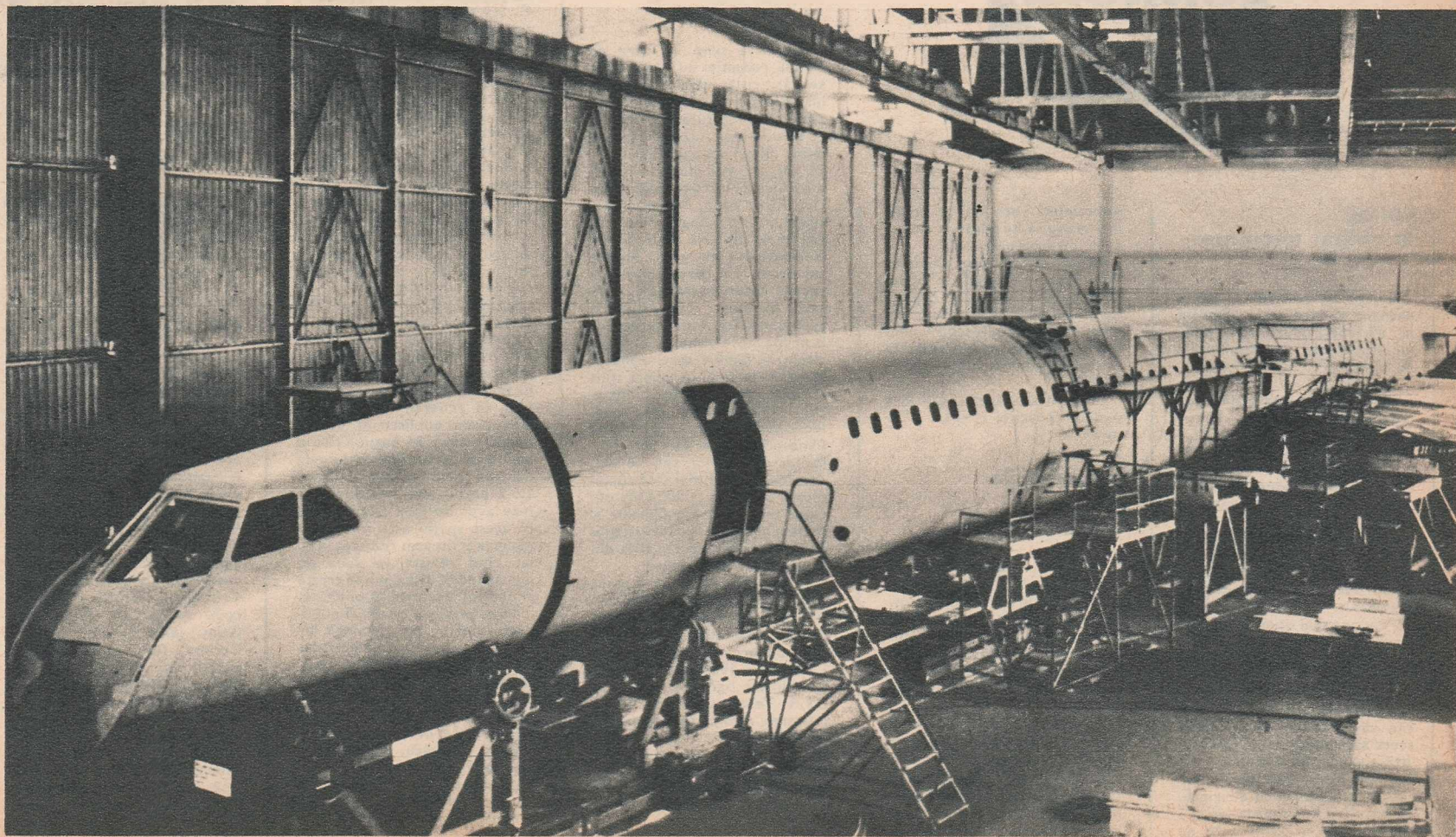
Prin operațiuni de bursă își mări și mai mult averea, devenînd curînd directorul Creditului agricol, după care își făcu intrarea în Tribunalul comercial, la Camera de comerț și mai apoi în Capitol, în calitate de ajutor de primar al orașului.

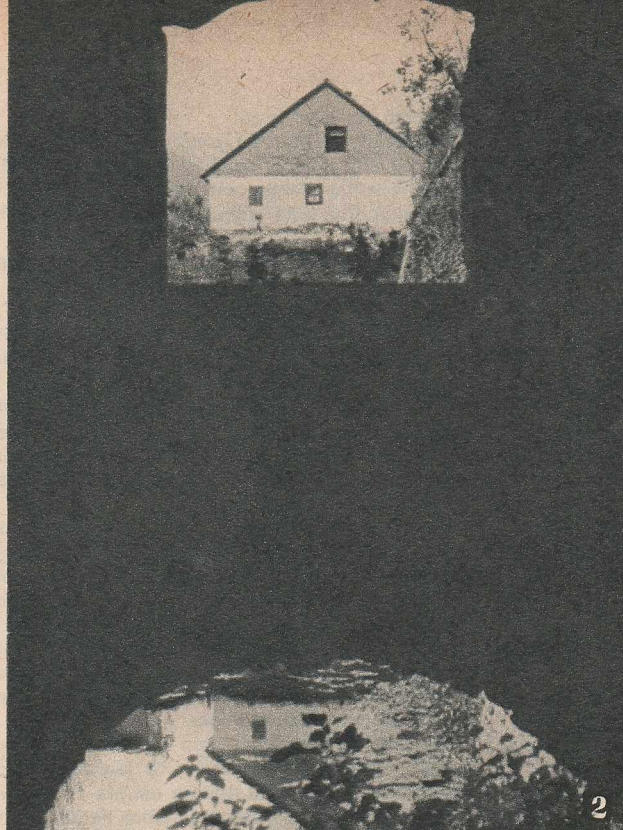
La un moment dat se îndrăgosti de... Clémence Isaure. După a flirt drăguț care dură destul, urmat de o asiduă prezență la ședințele publice ale Academiei, Théodore Ozenne capătă un fotoliu la Academie, al cincilea din cele patruzeci.

Cumpărînd *Hôtel d'Assézat* de la proprietarii care nu-l mai foloseau decît pentru antrepozite, el hotărî să afecteze clădirea pentru principalele Academii și societăți savante din Toulouse.

Așa se face că zeei sînt obiectul unor capricii. Prin testamentul din 30 august 1895 Mercur, reprezentat de bancherul Théodore Ozenne, va face un serviciu lui Apolo, adăpostînd Academiile și societățile savante în *Hôtel d'Assézat*, care devine azilul tardiv al itinerantei lor cariere.

Toulouse nu este cunoscut doar pentru trecutul său. El găzduiește nu numai Academia jocurilor florale, ci și uzinele care construiesc avioanele Caravelle și Concorde.

cititori fotografiază

Din albumul
fotografului amator
Filip PAUL

epilog la «bătăi anonime»

În legătură cu articolul «Bătăi anonime și încă ceva» (Flacăra nr. 49/1966), direcțiunea grupului școlar «Independența»-Sibiu ne scrie:

«Publicarea materialului a contribuit la întărirea opiniei sănătoase față de acei elevi care încălcă regulile conviețuirii civilizate și care prin actele lor de indisciplină aduc prejudicii colectivului harnic din care fac parte.

Discutarea în fața colectivului de elevi a abaterilor săvârșite de către cei în cauză a atras dezaprobarea și condamnarea acestora.

Pentru o mai operativă informare a conducerii școlii asupra abaterilor de la disciplina școlară s-a luat hotărârea ca diriginții să informeze în primul rând conducerea școlii de abaterile săvârșite, și numai după aceea să trimită cazul spre analiză comisiei de disciplină. Pedagogii își vor îmbunătăți sistemul de legătură cu diriginții, pe care-i vor informa ori de câte ori elevii comit acte de

indisciplină, urmînd ca actele mai grave să fie aduse la cunoștință directorului școlii.

În ceea ce-l privește pe elevul Puiu Ioan — colegul elevului Hodoroșca — s-a luat măsura de a fi primit în internatul școlii începînd cu trim. II școlar, pentru a-l sprijini mai eficient în însușirea cunoștințelor profesionale.

Mulțumim pe această cale încă o dată redacției revistei Flacăra».

propunerile unui cititor

Tovarășul Alexandru Găll, corist în Ansamblul de stat de cîntece și dansuri din Tg. Mureș, ne propune ca la fiecare sfîrșit de lună să publicăm o recapitulare sumară a articolelor, reportajelor, cronicilor etc. apărute în revistă în cursul lunii respective.

Ni se pare că o asemenea recapitulare nu se potrivește specificului revistei noastre.

În același timp corespondentul nostru ne mai face încă două propuneri: a) tipărirea unui supliment anual cu caracter sâr-

bătoresc, cu reproduceri de înalt nivel poligrafic; b) tipărirea unui calendar. Ni se pare că ambele propuneri converg de fapt spre una singură: editarea unui almanah. Or, noi considerăm că există suficiente almanahuri și nu se mai simte nevoia de încă unul.

P.S. Administrația noastră nu posedă nici un fel de stocuri din numerele apărute, fie și în cursul ultimului an, întreaga ediție a «Flacării» epuizîndu-se imediat după apariție.

pe teme de cinema...

Cu cîtva timp în urmă pe adresa redacției au venit două sesizări: cititorul Alexandru Seaman din Iași își exprima nemulțumirea în legătură cu criteriile ce stau la baza interzicerii anumitor filme pentru tinerii sub 16 ani, iar mai mulți locuitori din Teiuș, printre care Gh. Banciu, Gligor Laslo, Augustin Costea și alții, deplîngeau închiderea uneia din cele două săli de cinematograf din oraș. Recent am primit din partea Direcției rețelei cinematografice și difuzării filmelor răspunsuri la aceste sesizări. Astfel cu privire la prima, ni se comunică printre altele că filmele care urmează să se prezinte în premieră sînt vizionate de o comisie a Ministerului Învățămîntului, care le selecționează indicînd care anume filme pot fi interzise sau recomandate tinerilor sub 16 ani. Aprecierile comisiei sînt comunicate de către D.R.C.D.F. oficiilor de difuzare a filmelor și întreprinderilor cinematografice, pentru ca acestea să ia din timp măsurile necesare.

În legătură cu cea de a doua problemă, sîntem încunoscîți că, spre deosebire de alte săli de cinematograf din țară care au trecut cu inecpere de la 1 februarie 1966 la rețeaua de stat, cinematograful sindicatului C.F.R. Teiuș, la care se referă sesizarea, a rămas în administrarea sindicatului respectiv. În această situație, sala respectivă este folosită pentru diferite acțiuni culturale locale și mai rar pentru proiecția de filme artistice.

preocupări în legătură cu publicitatea

Trei scrisori sosite în ultima vreme la redacție se înscriu în coordonatele uneia și aceleiași preocupări: paginile publicitare ale «Flacării». Tovarășii Elvira Szemerjei din Sibiu, Ștefan Petrescu din orașul Gheorghe Gheorghiu-Dej și Constantin Stănescu din București sînt toți trei de acord ca revista să aibă și pagini de publicitate, dar au unele obiecții cu privire la calitatea artistică a acestor pagini, ca și — uneori — la obiectul reclamei în sine. În plus, tov. C. Stănescu ne reproșează faptul că acordăm prea mult spațiu reclamei, iar tov. E. Szemerjei acela că unele reclame... se repetă.

Dacă de la bun început recunoștem că într-adevăr calitatea artistică a paginilor de publicitate lasă de dorit (și trebuie să mărturisim că, dacă de multe ori realizarea lor nu ne aparține nouă ci întreprinderilor beneficiare ale publicității, noi le acceptăm cu prea puțină exigență), în celelalte privințe nu sîntem întru totul de acord cu corespondenții noștri. Într-adevăr, paginile de publicitate, în orice revistă din lume, au un triplu scop: să informeze cititorul, să înfrumuseze publicitatea și să-i asigure mijloace financiare necesare apariției. Noi, în general, în anul ce a trecut am publicat în fiecare număr (avînd 24 pagini) cîte o pagină de reclamă (au fost unele numere care au avut și cîte 1,5-2 pagini, dar și altele care n-au avut de loc). Considerăm că acest spațiu este un minim necesar și nu vom renunța la el, iar cînd revista va avea un număr sporit de pagini, va crește și spațiul destinat publicității.

În ce privește obiectul publicității, noi nu putem alege un produs sau altul, cum ne cere tov. E. Szemerjei, sau să refuzăm reclama unei întreprinderi dintr-un oraș pe motiv că majoritatea cititorilor noștri nu locuiesc în acel oraș, cum ne cere tov. Șt. Petrescu. Întreprinderile care găsesc cu cale să-și facă cunoscut obiectul activității lor sînt cele ce determină, în primul rînd, apariția paginilor

de reclamă — și nu redacția. Dar redacția poate tria, desigur, refuzînd publicarea unei reclame atunci cînd o socotește necorespunzătoare.

În sfîrșit, tov. E. Szemerjei ne mai cere să nu repetăm un desen sau o fotografie publicitară. Ne pare rău, tovarășă Szemerjei, că trebuie să vă arătăm că nu putem fi de acord cu părerea dv.: dacă, așa cum se spune, reclama este sufletul comerțului, apoi trebuie să știți că sloganul publicitar și repetarea lui constituie înseși respirația și pulsațiile reclamei; repetarea este una dintre metodele cele mai eficiente ale reclamei comerciale, și mari firme din diferite țări publică ani și chiar zeci de ani de-a rîndul una și aceeași reclamă.

P.S. Unele propuneri de materiale cuprinse în scrisorile de mai sus au fost luate în evidență.

cititorii către cititori

Următorii cititori doresc să coreșpundă: Ioan Butiulcă, lăcătuș, 26 ani, Oțelu Roșu, str. Trandafirilor 12: teme diverse, ilustrate; Aurelia Miron, elevă, 17 ani, Brăila, str. Independenței 57: cinema, sport, ilustrate; Aurel Bogdan, lăcătuș, 20 ani, Lupeni, aleea Liliacului, bl. 4, sc. 2, ap. 17: sport, cinema, ilustrate; Ovidiu Mirza, elev impieगत C.F.R., Timișoara II, str. A. Demetriade 15 (21): teme diverse; Constantin Petcu, elev, 18 ani, Rm. Vilcea, str. Știrbei Vodă 106: ilustrate; Alexandru Paraschiv și Alexandrina Brînzan, elevi, com. Virtoapele de Jos, rn. Roșiori-de-Vede: cinema, ilustrate; Rodica Burducea, învățătoare, 19 ani, com. Năieni, rn. Mizil: teme diverse, ilustrate; Adrian Cruceanu, bibliotecar, 18 ani, com. Adam, rn. Bujor, reg. Galați: teme diverse; Valentina Cernov, funcționară, 20 ani, Galați, str. Științei 11: teme diverse; Gyöngyi Pető, elevă, Arad, str. Călărășilor 29: cinema, ilustrate; Mihaela Barbu, elevă, Arad, str. Anatole France 7, et. 2, ap. 5: teme diverse, cinema, ilustrate; Liliana Ghering, elevă, 16 ani, Lipova, str. Meșianu 11: filatelie, cinema, ilustrate; Remus Geantă, con-

un monument al vitejiei ostășești

Cititorii Aurel Stoica din Tg. Mureș și Ani Sabău din Carei doresc să aște date privitoare la Arcul de triumf.

Răspunde **OLIVER VELESCU**, istoric principal la Direcția monumentelor istorice.

Ridicat la cițiva ani după victoria de la Mărășești și izgonirea ocupanților germani, Arcul de triumf amintește de intrarea triumfală în Capitală, la 1 decembrie 1918, a armatei române victorioase, în aceeași zi când la Alba Iulia marea adunare populară proclama desăvirșirea statului român unitar.

Monumentul care se vede astăzi a fost construit între anii 1935 și 1936 de Petre Antonescu, ultimul reprezentant de seamă al clasicismului din arhitectura românească, în locul unei construcții de lemn și stuc executate în 1922, după un prim proiect al același arhitect.

Înalt de 27 metri, lung de 25 metri și lat de 11,50 metri, având o mare deschidere în formă de arc cu înălțimea de 16 m, monumentul este conceput în tradiția arcurilor de triumf ridicate de către romani pentru eternizarea victoriilor obținute de legiunile romane și a memoriei comandanților lor. Tradiția a fost apoi reluată în epoca modernă, când asemenea construcții s-au ridicat în multe orașe europene, cel mai cunoscut fiind Arcul de triumf ridicat la Paris în Place de l'Étoile în 1806, din ordinul lui Napoleon.

Dacă Arcul de triumf de la șosea este conceput în ansamblul lui în tradiția romană, elementele care-i conferă originalitatea sint preluate din vechea arhitectură românească. Acest lucru se poate lesne observa examinând deta-

liile, cum sint de pildă ancadramentele dinspre interior ale gurilor laterale sau briul care înșinge partea superioară a construcției. Deosebit de originală este și decorația sculpturală, care aparține unor artiști de prestigiu ai țării noastre. Astfel, sculptorilor Mac Constantinescu și C. Baraschi le aparțin «Victoriile» de pe fațada sud — dinspre Piața Victoriei — iar cele de pe latura opusă sint opere ale sculptorilor Corneliu Medrea și D. Onofrei. Tot aici, pe latura nord, sint două medalioane, unul reprezentând «Bărbăția», de Ion Jalea, și alta «Credința», de C. Baraschi. Celelalte sculpturi sint lucrute de Alexandru Călinescu.

Pe arcul propriu-zis sint săpate în piatră numele acelor locuri cum sint Mărășești, Mărăști, Oituz, Neajlov, Cerna etc. care au intrat în istoria patriei noastre prin luptele purtate acolo de armata română în războiul de întregire, pentru desăvirșirea unității patriei noastre.

În 1945 pe sub Arcul de triumf armata română își făcea din nou reintrarea victorioasă în Capitala României. Ea luase parte activă la războiul antifascist, acoperindu-se de glorie în bătăliile purtate.

Arcul de triumf este astfel, la fel ca și Mărășeștii, un loc de reculegere, de cinstire a memoriei «acelora care — după cum spunea tovarășul Nicolae Ceaușescu în cuvîntarea rostită la Mărășești la 15 septembrie 1966 — în primul război mondial, luptind pentru independența patriei, împotriva cotropitorilor imperialiști, și-au dat viața pentru ca patria noastră să poată să existe astăzi ca stat independent și suveran».

accidente în cosmos

«Există posibilitatea ciocnirii a doi sateliți artificiali ai Pământului sau a două rachete cosmice?»

Aurel CRAP, Iași

Răspunde dr. ing. **FLORIN ZĂGĂNESCU**.

Unul dintre participanții la cel de-al XVII-lea Congres internațional de astronomie, ținut anul acesta la Madrid, a comunicat despre ciocnirea a doi sateliți artificiali plasați pe orbite apropiate. Pentru explicarea acestui fenomen, petrecut cu aproape doi ani în urmă și a cărui probabilitate este sub 1 la 1 000 000, trebuie arătat că deși aparatul cosmic orbital «cade» mereu spre Pământ, el se deplasează tangent la traiectorie, ca urmare a acțiunii forței de inerție centrifugale, care compensează efectul forței de atracție terestre. Energia totală comunicată aparatului cosmic de racheta purtătoare s-ar menține constantă — deci și orbita ace-

stă — dacă satelitul nu ar suferi și acțiunea perturbatoare a altor forțe exterioare (de ex. rezistența aerodinamică opusă de mediul cosmic, variațiile cîmpurilor gravitaționale planetare etc.).

Dacă două aparate cosmice, plasate pe orbite apropiate, suportă în mod deosebit acțiunea unei asemenea forțe perturbatoare, atunci orbitele lor se pot apropia în timp sau chiar să se intersecteze. Acest fenomen — care se poate produce și ca urmare a unei comenzi de modificare a traiectoriei («interpretate» greșit la bordul aparatului cosmic — nu este totuși suficient pentru producerea ciocnirii. Este absolut necesar ca aparatele cosmice — evoluind pe orbite foarte apropiate — să ajungă în același moment în punctul de intersecție (sau de tangență) a orbitelor lor. De aici rezultă valoarea foarte scăzută a probabilității ciocnirii a două aparate cosmice, fenomen care este totuși posibil, mai ales dacă orbitele lor sint apropiate.

arta unui sculptor progresist

«M-ar interesa cîteva date despre viața și opera sculptorului italian Ettore Ferrari».

Dumitru ȚURCANU, București

Răspunde criticul de artă **DAN GRIGORESCU**.

Ettore Ferrari s-a născut la Roma în 1849. Primele lecții de sculptură le-a luat cu tatăl său, continuându-și apoi studiile la faimoasa Academie «San Luca», unde se impune de timpuriu pentru însușirile sale artistice. Pesemne tot de la tatăl său (care luptase în deta-

șamentele lui Garibaldi pentru apărarea republicii romane) a moștenit Ettore ideile democratice care l-au îndemnat să dedice un monument lui Garibaldi, la Rovigo, și altul lui Mazzini, la Roma.

Vreme de trei legislaturi (începind din 1882) a fost deputat de extremă stîngă în Parlamentul italian. Inspirindu-se uneori din operele romantice (mai ales din cele ale lui Chateaubriand și Foscolo), Ferrari se îndreaptă spre o artă plină de elan, celebrind unii eroi revoluționari din istoria mai veche a Italiei, artă opusă concepției academiste. Spre sfîrșitul deceniului al optulea al

veacului creația lui Ettore Ferrari va prezenta personalități ale istoriei antice. În această perioadă va lucra monumentul lui Ovidiu aflat la Constanța. Cercetările lui A. Teodosiu, muzeograf specialist la Muzeul de artă al republicii, au stabilit că monumentul proiectat în 1879) a fost instalat în 1885-1887. Un alt monument, înfățișindu-l pe Ovidiu, se înalță la Sulmona, locul natal al marelui poet.

Tot în 1879 Ferrari a realizat și monumentul lui Ion Heliade-Rădulescu din Piața Universității. Dintre celelalte lucrări o mențiune specială se cuvine monumentului lui Giordano Bruno (ridicat la Roma, pe locul unde în 1600 fusese ars pe rug marele învățat) și celui al lui Abraham Lincoln, de la New York.

La Muzeul de artă din București se mai află două lucrări semnate de sculptorul italian, reprezentindu-i pe soții Petre și Maria Chițu. Se mai menționează un monument — «Traian și Decebal» — care, executat în 1927, ar fi fost destinat orașului Cluj. Nu se știe însă care a fost soarta sculpturii, dacă ea a fost cu adevărat realizată, dacă a rămas în stadiul de proiect sau de machetă.

Ettore Ferrari a murit la Roma, în 1929.

pe scurt

Irinel Oprea, Craiova. Despre vestitul far din Alexandria am scris de mai multe ori chiar la această rubrică. Dacă doriți să cunoașteți mai multe amănunte cu privire la această «minune a lumii», vă recomandăm să vă procurați lucrarea «Șapte monumente celebre ale lumii antice» de C. Chițulescu și Gh. Chitulescu (Editura tehnică).

Costel Medveghy, Constanța. Despre piramide ne propunem să publicăm — poate încă în semestrul acesta — un documentar mai amplu, eventual cu reproduceri fotografice în culori. Dacă totuși doriți să cunoașteți o serie de date sumare, vă recomandăm să consultați «Dicționarul enciclopedic român» (volumul III, pag. 756).

Ilie Vasiliu, Hunedoara. Nu e vorba de un alt om de știință decît cel la care vă referiți și dv. Numele lui exact este Christiaan Huygens și a trăit între 1620 și 1695. El este de origine olandez (nu englez, cum din eroare s-a scris), a devenit membru al Societății regale din Londra în 1663 și al Academiei de științe din Paris în 1665. S-a distins prin studiile și descoperirile sale în domeniul astronomiei, geometriei și diferitelor ramuri ale fizicii.

Adam Păstel, Simnic de Sus (Oltenia). 1) Fundația Nobel a fost creată prin testamentul chimistului și industriașului suedez Alfred Nobel (1833-1896), inventatorul dinamitei. Fundația funcționează în cadrul Academiei regale de științe a Suediei. Începind din anul 1901 se acordă anual cinci premii Nobel pentru cele mai valoroase realizări din domeniile: fizicii, chimiei, medicinei (sau fiziologiei), literaturii (sau artei) și păcii. 2) Între jazz și muzica ușoară există mari deosebiri. Muzica de jazz are la bază elementele folclorice ale muzicii populare a negrilor nord-americani (blues, spirituals, cîntece de muncă etc.) și îndeosebi particularitățile ritmice, tonale, de orchestrație și de emiteră a sunetului a acestor cîntece populare. În ce privește așa-numita «muzică ușoară», ea cuprinde, sub denumirea aceasta, apărută în ultimele decenii și neavînd pînă în prezent o sferă bine delimitată din punct de vedere științific, numeroase cîntece de dans, de dragoste și de petrecere, create pe baza unor motive și ritmuri populare aparținînd celor mai diferite popoare ale lumii. Evoluția muzicii ușoare a fost mult influențată de apariția și răspîndirea muzicii de jazz, pe de o parte, și de puternica dezvoltare a mijloacelor tehnice de imprimare (disc, magnetofon) și de transmitere la distanță (radio, televiziune), pe de alta. Dacă data de apariție a jazzului este științific stabilită ca fiind anul 1914, apoi muzica ușoară a existat, cum s-ar spune, de cînd lumea. Pentru că șansonetele franțuzești, canțonetele italiene, ceardașurile unguerești, horele, șirbele și cîntecele noastre lăutărești etc. au o origine foarte îndepărtată.

V. SILVIAN

1 Acoperișuri.

2 Reflexe.

3 Vin oile la vale.

trolor C.T.C., 20 ani, Mizil, str. N. Bălcescu 129: teme diverse, ilustrate; Vasilica Căpăruș, elevă, com. Virtoapele de Jos, rn. Roșiori-de-Vede: ilustrate; Costache Podariu, mașinist utilaje, U.I.L. Ciurea, reg. Iași: ilustrate; Elena Tîrșoreanu, dactilografă, 17 ani, Ploiești, str. Predeal 47: cinema, muzică, ilustrate; Dolores Oprișan, elevă, Tulcea, str. Isaccea, bl. I.4, sc. B, et. I, ap. 5: literatură, cinema, ilustrate; Teodora Dicu, elevă, Călărași, str. Grivița 315: literatură, ilustra-

în cîteva rînduri

Ion Oprea, București. Ne pare rău, dar fotografiile trimise nu întrunesc condițiile necesare publicării.

T.M., Slatina. Anonimatul dv. ne împiedică să dăm prin revistă un răspuns mai amplu. Putem să vă comunicăm părerea noastră despre versurile trimise numai printr-o scrisoare. Comunicați-ne deci numele și adresa dv. complete.

Diana Mihăescu, Iași. 1) Autorul cărții «Sînt un nătărău» este scriitorul american Sherwood Anderson. 2) Ediția revistei la care vă referiți nu mai apare.

Giği Preda, com. Bertea. Multele dv. propuneri privind apariția fotografiilor unor interpreți de muzică ușoară și populară ne determină să vă răspundem: am luat notă de ele și le vom traduce în viață potrivit posibilităților.

B.V., Orăștie. Publicarea părerilor unor cititori nu înseamnă de loc că redacția și-a însușit punctul lor de vedere. Așa că temerile sint nejustificate. Declarația dv. de dragoste ne-a mișcat. Vă felicităm pentru cunoașterea perfectă a celor 7 limbi moderne. Însă pînă la egalarea performanței Ruxandrei Marinescu, care săpînește 12 limbi, mai aveți...

C.Z. Alla, Tulcea. Și cea de-a doua dv. scrisoare se menține în semianonimat. Avem nevoie de adresa dv. completă spre a vă putea răspunde și a lămuri astfel neînțelegerea.

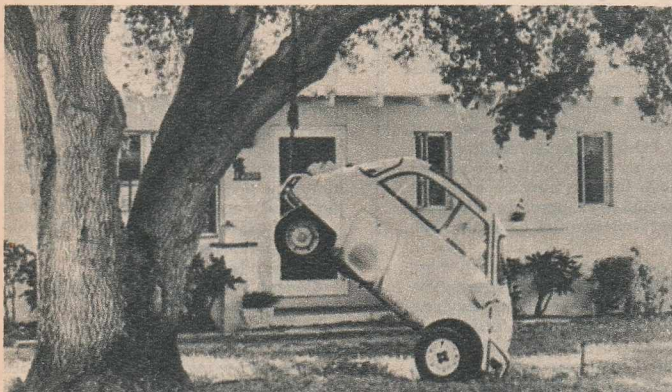
Onorina Constantinescu, Sinaia. Pompiliei Stoian scrieți-i pe adresa Studioului de televiziune, căsuța poștală nr. 111 — București.

DANSEAZĂ TWIST. «Senzația sezonului» a constituit-o în zilele din preajma sărbătorilor de iarnă robotul expus într-un mare magazin de jucării din Tokio. Pe baza telecomenzii ce o recepționează prin antena instalată pe cap, robotul cîntă, vorbește și... dansează twist. Precum se poate vedea din fotografie, jucăria radioelectronică nu a atras în aceeași măsură copiii de toate vîrstele, ci mai ales pe cei de peste... 25 de ani.

S-A ASIGURAT. Proprietarul acestui automobil de mic litraj din Florida (S.U.A.) a găsit un original mijloc de a-și păzi mașina de hoții de automobile: în timpul nopții o leagă cu un lanț de brațul gros al stejarului din fața casei sale.

Curioșii sint rugați să se abțină de la orice întrebări cu privire la starea pneurilor de la roțile din față.

povestea vorbei

aluzii zoologice

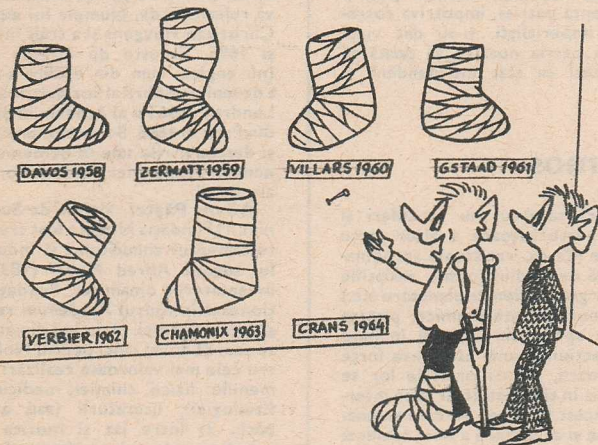
Nu poate să mire pe nimeni aluzia zoologică din cuvîntul *ciinos*, și se explică foarte bine de ce unui om foarte șiret i se zice *vulpoi* iar unuia sălbatic, nemilos — *tigru*. Sint însă destule alte cuvinte în structura cărora nu vedem nici o rațiune pentru referirea la numele unui animal.

După cum se știe, *polipul* nu e numai o vietate cu multe tentacule (de unde i se trage și numele: *poly* = mult + *pus* = picior, ambele fiind cuvinte grecești), dar și o excrescență care se formează pe mucoasa nazală. Asemănarea polipilor nazali cu polipii acvatici e destul de vagă și totuși același termen îi denumește pe toți, indiferent de prezența sau absența picioarelor.

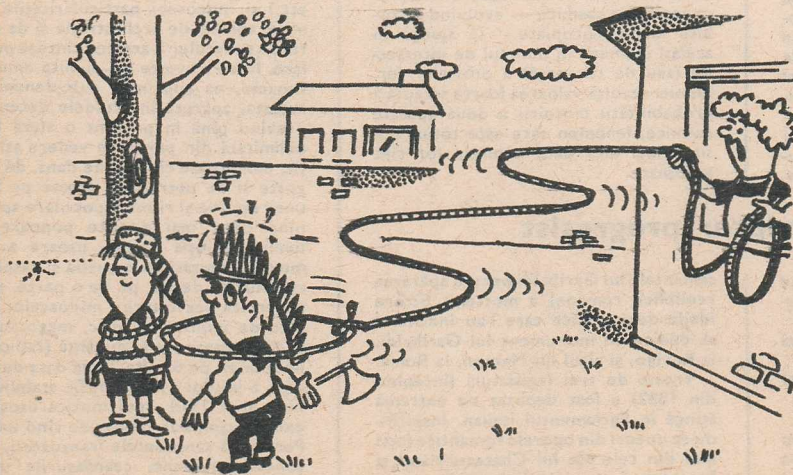
Dar *vaccin*? Cine ar spune că termenul acesta e înrudit cu *vacca*, cuvînt

latin rămas intact după atîtea secole de la formarea limbii române? Istoria vaccinurilor și a vaccinării risipește orice îndoială: un virus care provoacă o boală ușoară a vacilor poate fi inoculat omului fără efecte prea supărătoare. Dimpotrivă, contractînd maldia provocată de *virus vaccinus* omul se imunițează contra variolei. Descoperirea aceasta, făcută de medicul englez Edward Jenner (1749-1823) a fost urmată de altele, și astăzi vaccinoterapia folosește o gamă întinsă de *vaccinuri*. Pentru lingviști e interesant amănuntul că, afară de vaccinul descoperit de Jenner, celelalte nu-și merită numele, căci nu au legătură cu bolile unor bovine. *Vaccin* nu e însă singurul cuvînt care și-a lărgit sfera de întrebuintare.

Sorin STATI

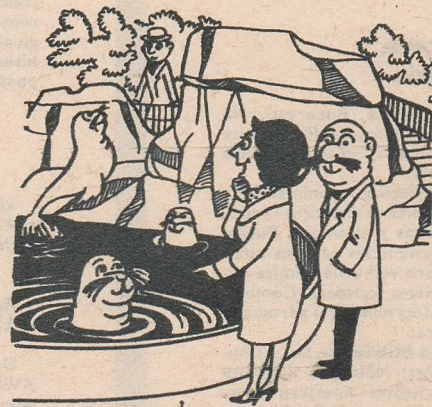

— Iată cîteva din trofeele obținute la schi.

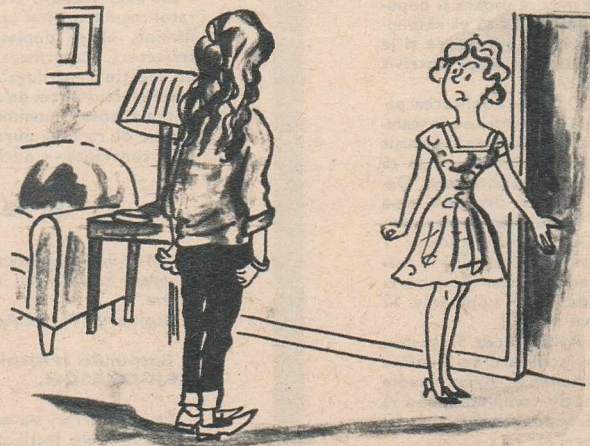

— Hei, Winnetou, hai o dată la masă!...

umor de peste hotare

— Capul ăsta caraghios parcă seamănă cu cineva...

— Voi, bărbații, sinteți cu toții la fel...

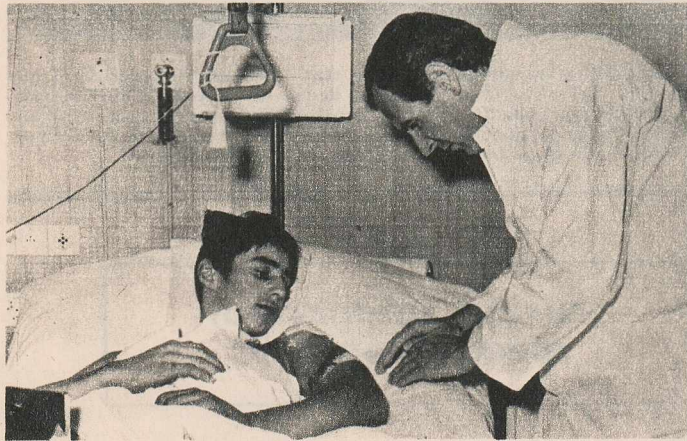
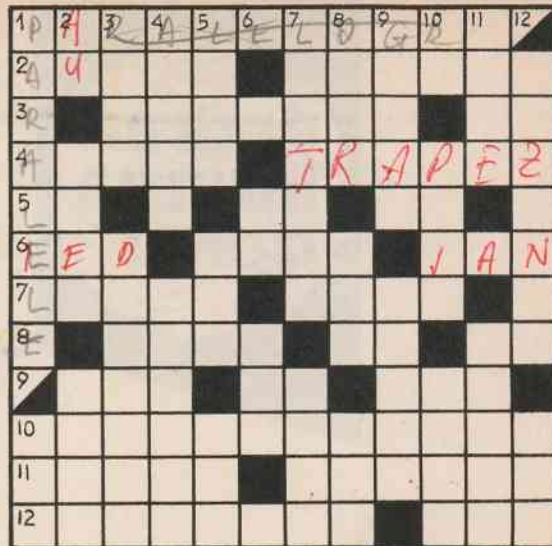
GEOMETRIE DISTRACTIVĂ

ORIZONTAL: 1) Pătrat perfect. 2) Folosită la poligon — Înscrși într-un cerc. 3) Linie frântă (sing.) — Din linii! 4) Baza... — ...mare. 5) Un teu și un semicerc! — Alexandru cel mic! — Într-un plan! 6) Pui de capră — Liniat — Ianuarie (presc.). 7) A da o formă diferită — Punct în poligon. 8) Ritual (inv.) — Cută... — ...pl. 9) Paralele aritmetice — Raze în cerc!

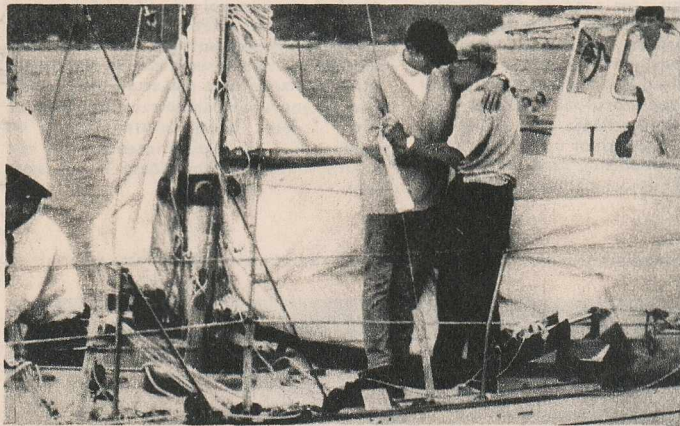
— Diagonală într-un colț! 10) De suprafață (fem.). 11) Corp în spațiu (inv.) — Paralele... pe zăpadă. 12) Nici măcar tangențiale — Oraș antic în Colhida.
VERTICAL: 1) Drepte concurente — Calapod. 2) Aur — Ceia — Axe. 3) Legătură de pământ — Linie... cinstită. 4) A omite — Imprecis. 5) Fixată pe ax — Mare mică — Nu-s buni. 6) Pătrat... de suprafață — Virful

piramidei. 7) E mai lat... — Țesătură cu dungii. 8) Cerc fără valoare — Nu-i chiar comună — Companie (abr.). 9) A emite — Punct în spațiu. 10) Columbiu — Ne... drept — Privește!... 11) Gîrlă de chefali — Linie mijlocie. 12) Drept într-un sens — Una din ele.

Toma MICHINICI
Dicționar: ENUS, AEA, ERIC.

PENTRU PRIMA OARĂ ÎN EUROPA. La spitalul cantonal din Lucerna a fost adus, într-una din zilele lunii trecute, un tânăr muncitor în etate de 16 ani, Herbert Naepflin, căruia o freză îi secționase brațul stîng. Doctorul Bruno Vogt, chirurg la acest spital, a fost de părere să se încerce suturarea brațului tăiat. Dar... ia brațul de unde nu-i! Ambulanța cu care fusese adus rănitul plecase grăbită de la locul accidentului, medicii avînd inițial doar dorința de a salva viața pacientului oprindu-i în primul rînd hemoragia. Abia după 5 ore de la internarea accidentatului i s-a putut aduce și brațul. Totuși curajosul chirurg a procedat la operația de suturare a vaselor sanguine, nervilor și țesuturilor epidermei. Operația — prima de acest fel pe continentul nostru — a reușit perfect. Fotografia noastră a fost făcută la o săptămînă după efectuarea operației de reatașare a brațului tăiat.

DUPĂ 107 ZILE PE OCEAN. «Gipsy Moth IV» este numele ambarcației cu care temerarul navigator englez Francis Chichester, în vîrstă de 65 de ani, a părăsit în luna august portul Plymouth (Anglia) și timp de 107 zile a navigat de unul singur, străbătînd Atlanticul și Pacificul (circa 20 000 km) pentru a acostă, la 12 decembrie, în portul australian Sydney. Iată-l pe curajosul marinar la sosirea în Sydney, îmbrățișat de fiul său Giles.

MĂNĂSTIRE-NTR-UN PICIOR... dar peste mănăstirea din cimilitura-anecdotă se află un venerabil săritor batracian, care pare a se odihni foarte bine pe umbrela vegetală. Instantaneul a fost realizat de un «microbist» al fotografiei din Hialeah (Florida — S.U.A.), care declară că pentru a prinde această imagine a stat la pîndă cu aparatul său fotografic cîteva ore.

- **Coordonate geografice:** 44°11' latitudine nordică și 28°39' longitudine estică.
- **Numărul locuitorilor (orașul propriu - zis):** 150 436.

constanța*

Întemeierea orașului Constanța s-a produs pe la începutul secolului al VI-lea î.e.n., în timpul mării colonizări grecești din bazinul Pontului Euxin. Coloniștii greci din Milet, statornicindu-se pe promontoriul înalt și abrupt ce pătrunde în mare, au pus bazele unui oraș în care, cu timpul, și mai ales începînd cu secolul al III-lea î.e.n., s-a dezvoltat o puternică viață economică bazată pe schimburile comerciale cu populația băștinașă a traco-geților. S-a numit Tomis, fie după un termen grec, fie mai degrabă după un pon localnic. Încilinăm mai mult spre a doua ipoteză, deoarece cercetări arheologice mai recente au dovedit că și aici, ca și în alte centre, orașul grecesc s-a suprapus unei așezări autohtone.

La sfîrșitul erei vechi, romanii își fac apariția la gurile Dunării, stabilind primele contacte cu cele trei colonii dobrogene: Histria, Tomis și Callatis, pe care în cele din urmă le cuceresc și le înglobează în imperiul lor. Dominația romană pe litoral și pe întreaga regiune dintre Dunărea de Jos și mare durează peste șase veacuri, fiind însoțită de înflorirea unei înalte civilizații, ale cărei urme atît de variate sînt acum scoase la lumină și cercetate.

Stăpînirea romană aduce schimbări radicale în evoluția istorică a Tomisului — «strălucita metropolă a Pontului». Bogățiile orașului, ca și ale întregii regiuni, atrag ca un miraj popoarele migratoare care, începînd din mijlocul secolului al III-lea al erei noastre, atacă tot mai insistent cetatea maritimă, aducîndu-i pagube inestimabile.

Schimbară toponimică a cetății Tomis survine probabil în timpul împăratului Constantin cel Mare (306-337) cînd, dezvoltîndu-se un cartier în afara zidului de apărare, acesta este numit Constantiana — poate după numele unei surori a monarhului. Apoi acest nume se impune asupra întregului oraș. Izvoarele bizantine din secolele XI-XIII îl menționează exclusiv cu numele de Constantia sau Constantiana.

Epoca migrațiilor continuă. Zidul de apărare din secolul al III-lea e.n., refăcut mai tîrziu sub împăratul Iustinian (527-565), ca și întregul oraș, au fost distruse de către avari și slavi, astfel încît se poate spune că primii ani ai secolului al VII-lea marchează sfîrșitul orașului sclavagist.

Începutul orînduirii feudale — atît de obscur pentru orașul de pe malul mării — readuce stăpînirea bizantină, iar în veacurile XIII-XIV este atestată aici prezența neguțătorilor genovezi, de la care sînt cunoscute astăzi cîteva urme arheologice pe faleza pe care s-a construit și portul modern. Dar legătura strînsă și permanentă a populației din această regiune românească cu poporul de pe întreg cuprinsul țării nu este întreruptă nici un moment, iar în timpul domniei lui Mircea cel Bătrîn, între anii 1386 și 1418, Dobrogea a intrat în componența Țării Românești. Spre sfîrșitul celui de-al doilea deceniu al secolului al XV-lea Dobrogea este cotropită de oștile imperiului otoman, aflat în plină expansiune, dominația acestuia identificîndu-se pe toată durata sa cu orînduirea feudală. Anticul Tomis devine o neînsemnată localitate cu numele de Küstenge.

În 1877-1878 România, cucerindu-și independența, Dobrogea și o dată cu ea Constanța redevine românească.

Astăzi Constanța este nu numai primul nostru port maritim, ci și unul din marile orașe ale țării, reședința unei regiuni cu o industrie și o agricultură socialistă dezvoltată; un oraș cu instituții culturale fără echivalent în trecutul său. O scurtă privire asupra realizărilor din ultimii ani este suficientă pentru a dovedi ritmul impetuos de dezvoltare a orașului și regiunii; instalații portuare modernizate și bine utilitate, o mare uzină de îngrășăminte agricole și acid sulfuric la Năvodari, Fabrica de celuloză și hîrtie de la Palas, Combinatul de panificație etc. S-au construit cartiere noi, o gară monumentală ș.a. Orașul are azi un teatru de stat permanent, un teatru muzical și unul de estradă.

Pe linie administrativă imaginea actuală a Constanței este radical schimbată: orașul se întinde de la Năvodari pînă la Mangalia, cuprinzînd în aceeași unitate administrativă stațiunile balneare de pe litoral, cu vilele lor elegante și cu blocurile strălucind în soarele dobrogean.

Adrian RĂDULESCU
șef de secție la Muzeul regional de arheologie al Dobrogei

*) Istoricul orașului Constanța ne-a fost cerut de cititorul M. Gherase din Tulcea.

revanșa

Convoiul neobișnuit străbate liniștita Olandă. Un autobuz amenajat pentru cinci săptămâni de drumetrie este urmat de o duzină de vehicule mai mici, dotate cu megafoane. Zgomotoasa caravană răscolește orășelele mai mici sau mai mari.

Un ansamblu artistic în turneu? O reclamă a unei firme care a lansat un nou produs pe piață? Nimic din toate acestea. Caravana care pornește din Frise pînă la Limburg, acoperind 2.000 km, are scopuri... electorale. Alegerile parlamentare bat la ușă; la 15 februarie olandezii vor pași în fața urnelor. Partidul socialist (43 deputați din cei 150 aflați pe băncile parlamentare în actuala legislatură) încearcă să-și consolideze pozițiile în Camera Deputaților. Repetatele crize politice (39 de zile au fost necesare pentru formarea guvernului Zijlstra) au creat un climat de apatie în rândurile unei părți a alegătorilor. Corpul electoral este extrem de divizat, vădind o accentuată neîncredere în programe care seamănă în liniile lor mari și care nu oferă remedii reale la dificultățile economice. Componența ultimelor parlamente (în care nici un partid n-a obținut un număr suficient de mandate pentru a governa pe cont propriu) este concludentă pentru ezitățile alegătorilor. În această atmosferă, socialiștii — care după demisia guvernului Cals au intrat în opoziție — marchează o evoluție

simptomatică.

«Combat» scrie despre «o coticură spre stînga». Socialiștii militează pentru înlocuirea actualului imobilism politic cu o orientare mai suplă, mai realistă, cu accente noi pe planul relațiilor internaționale. Unii militanți socialiști cer chiar o delimitare de politica NATO și o condamnare a intervenției americane în Vietnam.

Caravana socialistă își propune de asemenea să amintească alegătorilor că zăcămintele naturale din zona olandeză a Mării Nordului reprezintă o bogăție incalculabilă, care poate asigura creșterea venicului național — cu condiția unei politici mai ferme față de companiile străine. Promotor al acestei idei este fostul ministru Den Uyl. Liderul socialist, pe vremea cînd conducea departamentul economic, a revendicat contracte în termeni care se deosebeau substanțial de cei pe care companiile petroliere sînt obișnuite (sau erau obișnuite) să le obțină în Orientul Mijlociu și America Latină. Den Uyl nu mai este ministru. La Haga unii fac o legătură între acest fapt și pretențiile «giganților» petrolieri.

Den Uyl vrea să-și ia revanșa. Va reuși oare?

M. RAMURĂ

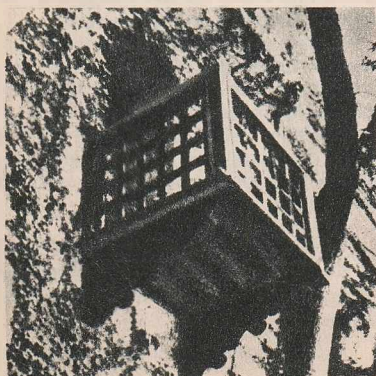
adresant: julieta din verona

La poșta orașului italian Verona sosesc zilnic numeroase scrisori, din cele mai diferite țări ale lumii, purtînd o lapidară adresă: «Julieta, Verona».

La început, slujbașii poștali au privit nedumeriți plicurile. În cele din urmă au descoperit adresantul: legendara Julieta Capulet, eroina nemuritoare a operei shakespiariene.

Dar cum Romeo și Julieta au murit de mult, slujbașii poștali au pomenit din nou

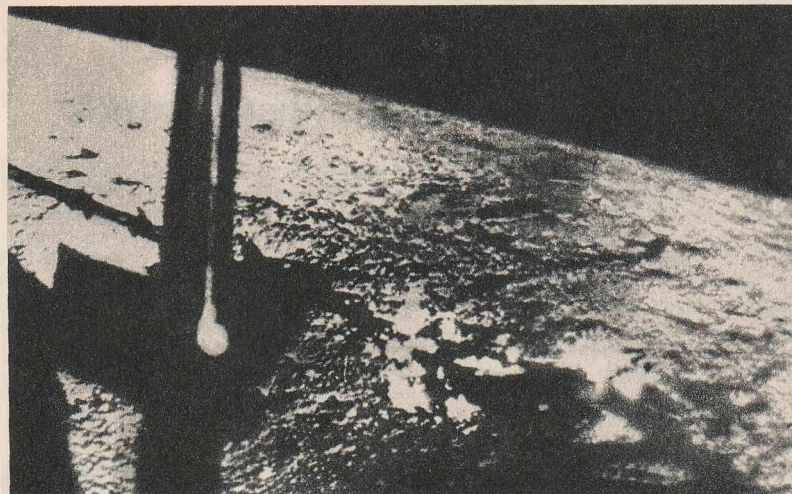
Celebrul balcon al Julietei de pe Via Capello din Verona.

în incurcătură. Apoi s-au dumirit definitiv. De atunci ei înmînează scrisorile sosite lui Ettore Solimani, custodele monumentului din apropierea Tîrgului de mostre din Verona, monument despre care se afirmă că ar fi fost ridicat pe locul unde s-a aflat mormîntul Julietei. Dl. Solimani a creat, în anii de după război, un adevărat «cult» internațional al Julietei. El a transformat monumentul aflat în custodia sa într-un punct de atracție pentru turiștii din toată lumea, care aduce venituri, de loc neglijabile, orașului Verona. Majoritatea vizitatorilor sînt, evident, tineri îndrăgostiți.

Dar dl. Solimani nu este un custode obișnuit. El strînge cu sîrg sutele de scrisori venite prin poștă sau lăsate de vizitatori pe presupusul mormînt al Julietei și răspunde conștiincios la toate, dînd sfaturi înțelepte și speranțe sau adresînd cuvinte bine simțite îndrăgostiților din numeroase colțuri ale lumii care apelează, într-un moment de bucurie sau de durere a dragostei lor, la eroina lui Shakespeare — simbol al eternei iubiri. Scrisorile adunate în cursul anilor, ca și împlirile trăite de el de cînd e custodele monumentului din Verona, le-a cuprins într-un volum care, potrivit spuselor celor ce au avut curiozitatea să-l cerceteze pe îndelete, este o adevărată colecție de înduioșătoare simțăminte omeniești...

A. STANCIU

Una dintre fotografiile transmise pe sol de stația automată sovietică «Luna 13», care recent a aselenizat lin în regiunea denumită «Oceanul Furtunilor». După cum au declarat specialiștii, imaginile reprezentînd detalii panoramice ale suprafeței lunare, luate cu ajutorul camerei de televiziune aflate la bordul stației, confirmă concluzia că pe Lună nu se află un inelîș gros de praf.

curînd, submarinul electromagnetic

Recent, în rada portului Santa Barbara din California, s-a dat prima replică submersibilului cu combustibil atomic, prin lansarea la apă a unui submarin — deocamdată «pitic» — acționat prin forța electromagnetică. Experții și persoanele oficiale care asistau la cursa de probă au urmărit scufundarea și revenirea la suprafața apei a submarinului EMS 1, care a reușit să traverseze golful la zece metri sub apă și cu o viteză de numai trei kilometri pe oră.

EMS 1, ca model experimental, are dimensiunea corespunzătoare: trei metri lungime. Dar principiul după care funcționează motoarele lui (mișcarea produsă de întîlnirea a două cîmpuri magnetice) constituie, după părerea experților, o adevărată revoluție în domeniul navigației moderne.

Cea mai mare dificultate pe care a trebuit s-o învingă inventatorul său, Steward Way, profesor la Universitatea din California, a fost aceea a proporțiilor uriașe ale magnetului necesar propulsiei, care reprezintă o greutate de 80 de ori mai mare decît aceea

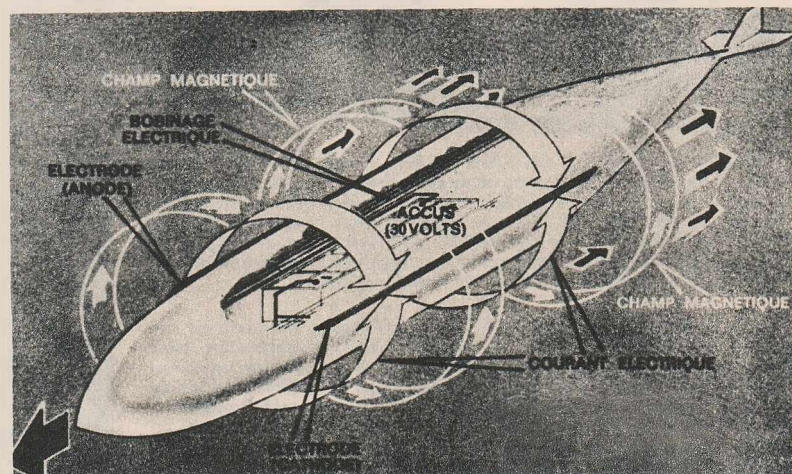
a unui submarin «Polaris», și anume 500 000 tone.

După cercetări și studii laborioase de aproape 15 ani, inginerul Way a izbutit să realizeze un magnet cu calități superioare, care produce, la o temperatură aproape de zero absolut (—273°), un cîmp magnetic intens. Supermagnetul lui Way nu prezintă decît a cincea parte din greutatea totală a submersibilului, ceea ce a făcut posibilă construirea lui EMS 1 pe temeiul principiului motorului electric.

Pare de necrezut, dar o simplă baterie de 30 de volți produce curentul necesar, deschizînd nu numai cale liberă lui EMS 1, dar și perspective nebănuite în dezvoltarea navigației pe apă și sub apă. Încă de pe acum specialiștii în construcția navale sînt stimulați să realizeze în cel mai scurt timp posibil mari cargouri submarine capabile să transporte peste ocean uriașe cantități de mărfuri, fără a fi expuse intemperiilor atît de frecvente și primejdioase la suprafața

D.B.

Principiul submarinului electromagnetic (după revista franceză «Science et vie»).

cînd se pun 108 întrebări

John Rockefeller se îndrepta nu demult spre Universidad Nacional din Bogota pentru a inaugura o nouă fundație care să-i

poarte numele. Dar în momentul în care a pus piciorul în Ciudad Universitaria, orașul studentesc de la marginea capitalei

columbiene, asupra sa s-a abătut o ploaie de pietre. Studenții columbieni nu se mai lăsau amăgiți.

Nu era de altfel prima dată când se înregistrau asemenea manifestări împotriva intențiilor «filantropice» americane, care mai totdeauna s-au dovedit a fi doar paravane pentru imixtiunea Statelor Unite în treburile interne ale țărilor latino-americane.

Planul Camelot a fost primul. El urmărea descoperirea — cu ajutorul unor sondaje efectuate de o universitate nord-americană care lucra de fapt pentru CIA (Serviciul de spionaj al S.U.A.) — «parametrilor sociologici necesari pentru o bună depistare a conflictelor sociale» în America Latină; sau, folosind cuvintele ziarului *Die Presse*, «să descopere factorii care pot duce la răsturnări sociale și politice în țările în curs de dezvoltare». Aplicat mai întâi în Chile, planul, considerat drept un amestec inadmisibil în treburile interne ale țării, a provocat asemenea proteste încât însuși președintele Johnson a socotit că este mai nimerit să fie abandonat. Dar nu definitiv, căci peste puțin timp în Peru oamenii au început să fie chestionați în baza planului Colonia. Întrebări de genul «Doriți să răsturnați guvernul și de ce?», «Considerați că nivelul dumneavoastră de trai este suficient sau ați dori să obțineți sume de bani din altă parte?» vedeau o uimitoare asemănare cu cele ale anchetei din Chile.

În Columbia tentativa de spionaj politic s-a numit «planul Simpatico». Proteste vehemente, campanii de presă și dezbateri parlamentare au făcut ca el să fie abandonat în mod oficial.

De curind însă «Fundația pentru lumea a treia», al cărei secretar este S. Yahai, înalt funcționar al ambasadei Statelor Unite la Bogota, a pornit la o anchetă asupra părerilor politicianilor, economiștilor, intelectualilor, industriașilor și comercianților cu privire la prezentul și viitorul Columbiei.

«Fundația lumii a treia» lucrează împreună cu «Brookings Institution» din Washington și dispune de fonduri considerabile: 17 milioane de pesos — adică aproximativ 2 milioane dolari. Fără îndoială, această sumă atrage atenția asupra adevăratei semnificații a sondajului.

Cele 108 întrebări cer părerea asupra structurii politice a țării, asupra influenței pe care o dețin partidele tradiționale, asupra șanselor reformei agrare, a puterii clerului și armatei, asupra guvernului și, bineînțeles, asupra influenței Statelor Unite.

Refuzând să răspundă anchetatorilor de la «Brookings Institution», liderul comunist Diego Montana Cuellar a demascat scopul subversiv al sondajului. «Noi avem impresia — a spus el — că este vorba de o nouă versiune a «planului Simpatico», care are la urma urmei drept scop să informeze puterile străine și să le dea posibilitatea de a controla dezvoltarea ideologică din țara noastră».

Aceasta este de altfel părerea mării majorități a opiniei publice latino-americane și acesta este și motivul pentru care tentativa lui John Rockefeller a eșuat de la început.

A. SOCEC

goana după spațiile australiene

Al cincilea continent — Australia — cu preriile sale în bună măsură necalcate de piciorul omului, a devenit un obiect tentant pentru fermierii americani. «Fermierii americani — scrie revista *U.S. News and World Report* — își intensifică invazia în spațiile australiene pe scară largă». Nu este vorba, evident, de cite un fermier izolat, izgonit de soartă din Statele Unite, care își caută norocul peste mări și oceane, ci de adevărate trusturi producătoare de cereale, deținătoare de puternice mijloace financiare și armate întregi de specialiști și tehnicieni. Vechii «goane după aur», cu romantismul și cu asprimea moravurilor ei, în căutare de «noi frontiere» spre vestul sălbatic al Americii, i-a luat locul noua goană după spațiile australiene.

În nordul îndepărtat al Australiei au fost cumpărate anul acesta de către societățile americane zece milioane de acri care s-au adăugat altor 35 milioane de acri de pășune achiziționați anterior. Companiile «King Ranch of Texas» și «Chicago International Packers Ltd.» se află în fruntea cumpărătorilor de terenuri din nordul continentului și din Queensland, iar «Esperance Land and Development» a dobândit

o concesiune de 1,5 milioane de acri în sud-vestul Australiei. (Compania «Esperance Land and Development» include interese diverse, și anume ale companiilor «American Factors Associated Ltd. of Hawaii», «JST Whitney Co.» și o participare de la «Chase Manhattan Bank».)

Atracția pentru «noile frontiere» australiene s-ar putea să fie legată și de spiritul de aventură — cum încearcă să prezinte lucrurile presa americană — dar determinant este totuși mirajul afacerilor în stil mare. La prețul derizoriu de cumpărare al pământului, adeseori sub un dolar acru, societăților amintite le convine să facă investiții masive în îngrășăminte și mașini pentru lucrarea pământului care, după unele aprecieri, se ridică pînă la o valoare de 75 de dolari la fiecare acru. Asupra rentabilității nu s-au publicat însă date, dar invazia atât de masivă a capitalului american este grăitoare prin ea însăși în această privință. Totodată însă ea a devenit o preocupare a vieții politice din Australia, ceea ce indică că la orizontul «noilor frontiere» au și început să se ivească nori.

Z. FLOREA

În Statele Unite continuă demonstrațiile prin care populația cere să se pună capăt agresiunii din Vietnam. «Aduceți-ne bărbații acum acasă» — scrie pe pancarta purtată de un grup de manifestante.

Expoziția retrospectivă, prilejuită de împlinirea a 85 de ani de la nașterea marelui pictor Pablo Picasso, se bucură de un imens succes în rîndurile iubitorilor de artă din capitala Franței.

piraiții . . . tiparului

O arestare anunțată de curind la Tokio s-a bazat pe un corp delict neobișnuit: un amplu tratat de chimie anorganică. În jurul acestui tratat era ferușă o întreagă acțiune a piraiților tiparului.

Despre ce este vorba?

Editura «Longmans Green and Co.» din Londra a publicat mai demult un important volum de chimie anorganică. Deși se scosta pe o epuizare rapidă a ediției, ținînd seama că existau cereri din Anglia și din alte țări, editorii au constatat cu surpriză că volumele continuau să rămînă în rafturile librăriilor! În schimb cercetările au arătat că pe piață, mai ales în țări din Extremul Orient, apăruseră ediții-pirat ale aceluiași tratat de chimie anorganică. Volume care, deși purtau marca editurii, fuseseră tipărite de alți editori, misterioși, și puse în vânzare la șapte lire tomul — adică mai puțin de

jumătate decît ediția originală! Numai la Tokio, cu prilejul arestării a trei japonezi, au fost descoperite 500 de astfel de volume.

Cîțiva reprezentanți ai editurilor britanice au angajat un detectiv care a făcut investigații discrete în mai multe țări asiatice, reușind să descopere cîteva fapte interesante. Edițiile-pirat, care aduc venituri împărtășite editorilor lor, sînt tipărite, în condiții ieftine, în Taiwan (cu mașini importate din S.U.A., ceea ce a declanșat, la cererea oficială a Angliei, o intervenție a ambasadorului american), în colonia portugheză Macao și în colonia britanică Hong Kong. Din aceste locuri cărțile sînt răsândite în numeroase țări din Europa, inclusiv în Anglia, precum și în Orientul Mijlociu, făcînd concurență edițiilor originale.

Florin UDREA

din lume adunate

Un profesor de sociologie de la Universitatea din Wisconsin, epuizînd probabil toate problemele acute ale Americii contemporane, s-a apucat să dedice principalul său efort de cercetare următoarei teme: «Cine este Moș Gerilă?» După ce caută să stabilească sexul real al subiectului de cercetare (problemă pe care o consideră încă nelămurită) autorul lucrării semnalizează existența a două curente de gîndire în privința acestui personaj atât de popular: 1) tendința de a considera eventuala comportare a lui Moș Gerilă ca fiind dependentă de buna comportare a copiilor; 2) tendința de a considera că nu există nici o legătură între comportamentul lui Moș Gerilă și cel al copiilor, tendință care acuză pe promotorii celei dintîi că mizează pe «bluf» în educația copiilor. În concluzie, profesorul de sociologie consideră că mai trebuie muncit mult pînă la elucidarea misterului și de aceea propune «să se alcătuiască noi studii teoretice cu privire la adevărata identitate a lui Moș Gerilă». Din lucrare nu ne putem da seama pînă la urmă căreia dintre tendințe îi aparține autorul. S-ar putea ca hotărîtoare în această privință să fie suma încasată pe monumentală operă.

În cadrul strategiei engleze «la est de Suez» s-a preconizat, ba chiar s-a hotărît, organizarea unui lanț de baze pe insule nelocuite din Oceanul Indian, pornindu-se evident de la premisa că locurile nepopulate nu prezintă riscul acțiunilor de masă împotriva ocupației străine. În ultima vreme s-a aflat însă că două dintre aceste insule sînt total necorespunzătoare. Insula Diego Garcia, de pildă, se află doar la patru metri deasupra nivelului apei și este supusă în

unele anotimpuri inundațiilor. Mai mult, s-a constatat că deseori o parte a insulei se scufundă sub apă iar altă parte se ridică. Mai rămîne de aflat de cînd se întîmplă asemenea fenomene. Nu știu cum am putea face să le sugerăm că ele au apărut o dată cu elaborarea politicii «la est de Suez», dovînd că și natura este potrivnică în felul ei bazelor militare. Deocamdată Ministerul englez al Apărării caută intens noi insule care să nu fie populate și totodată să prezinte condiții acceptabile din punct de vedere natural.

Este cunoscut faptul că restaurantul aflat la sediul Națiunilor Unite intră într-un fel de criză ori de cîte ori se încheie sesiunea și afluența delegațiilor se reduce considerabil. În 1966 restaurantul era să intre în criză încă din timpul sesiunii. Cauza? Descoperirea unor diplomați că pe lista de bucate figurează «cozi de raci sud-africani», produse supuse embargoului împotriva țării aparținătoare. Problema a fost adusă chiar în fața Comitetului de tutelă. Ancheta a lămurit că de fapt cozile de raci provin din Noua Zeelandă și nu din Africa de sud și că înscrierea lor în meniu drept «sud-africane» constituie o inițiativă a bucătarului — un alb originar din Republica Sud-Africană. Situația a fost rezolvată prin hotărîrea de a indica pe lista de bucate numai țara de origine — Noua Zeelandă — nu și procedul preparării — respectiv cel sud-african. Iar bucătarul a aflat și pe această cale cîtă repulsie provoacă în lume orice este legat de regimul rasist sud-african.

Nicolae URECHE

Retineti: un produs de calitate!

